

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- จรรยา สุวรรณทัต. (2527). "ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก" เอกสารการสอนวิชา พัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู. หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- จำเนียร โชติช่วง. (มปป.). จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : กิ่งจันทร์ การพิมพ์.
- จิตรา วุฒิสุทธิกุล. (2535). การรับรู้ของลูกจ้างและนายจ้างที่มีต่อสื่อประชาสัมพันธ์ของ สำนักงานประกันสังคม. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- โชคชัย สุทธาเวช. (2536). (เอกสารแปล) อนุสัญญาความมั่นคงทางสังคม (มาตรฐาน ขั้นต่ำ) องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 102 พ.ศ.2495
----- (2539). การสร้าง-พัฒนาทฤษฎีและการปฏิรูปแรงงานสัมพันธ์ไทย.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
----- (2540). รวมบทความแรงงานสัมพันธ์นำรัฐ-นำคิด. (ชุดที่1)
กรุงเทพมหานคร.
- ทัศนีย์ ลักษณะานิชนัช. (2534). การสังคมสงเคราะห์ชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นพมณี นาคคง. (2540). การรับรู้สิทธิตามกฎหมายแรงงานของลูกจ้างภาคพาณิชยกรรม และภาคบริการ. สารนิพนธ์ สส.ม. (การจัดการโครงการสวัสดิการสังคม) สมุทรปราการ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- บัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ. (2539). โครงสร้างสหภาพแรงงานและองค์กรไตรภาคี ในประเทศไทย.
----- (2540). การมีส่วนร่วมของคนงานในการพัฒนาคุณภาพบริการ ของสถานพยาบาลประกันสังคม. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิอารมณ์ พงศ์พงัน.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ภาวิณี อามาตย์ทัศน์. (2528). งานสังคมสงเคราะห์กับแนวคิดการพิทักษ์ผลประโยชน์ของผู้ด้อยโอกาส : ศึกษาถึงความเข้าใจและการอบรมของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุพา วงศ์ไชย. (2534) ทฤษฎีปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : เอสดับบลิว คอนซัลแทนท์.
- วรรณมา อรรถเมธากุล. (2540). บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ในการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ใช้บริการ : ศึกษากรณีโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป. วิทยานิพนธ์. สส.ม. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชัย ไกลสุวรรณจินดา. (2538). กฎแห่งความร่วมมือระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง. กรุงเทพมหานคร : แรงงานสัมพันธ์.
- วิไล นีร์ญรัตน์นาคิน. (2536). ความต้องการความคุ้มครองในระบบประกันสังคมของลูกจ้างตามฤดูกาลในอุตสาหกรรมเกษตร : การศึกษาเฉพาะกรณีโรงงานน้ำตาลในเขตจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันทนีญ์ วาสิกะสิน. (2527) นักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์. ระบบความมั่นคงทางสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมเกียรติ ฉายะศรีวงศ์. (ม.ป.ป.). เหม่าจ่าย : ยุทธศาสตร์เพื่อเสถียรภาพของการประกันสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
- สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. (2542). พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533. กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพาณิชย์.

- ลาณี พรหมบุตร. (2529) การศึกษาทัศนคติของนักสังคมสงเคราะห์ในการพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ วิทยานิพนธ์ สส.ม. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2533) ทฤษฎีและการปฏิบัติการทางจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- อัจฉราวรรณ กมลรัตน์. (2534) การสัมภาษณ์และการยอมรับสารนิเทศด้านแรงงานของคณงานในโรงงานอุตสาหกรรม วิทยานิพนธ์. ค.ม. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำพล สิงห์โกวิท. (2533) เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลเรื่องการประกันสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

วารสาร

- การวิจัยระบบสาธารณสุข ปีที่ 5 ฉบับที่ 1. (2540). กรุงเทพฯ . โครงการสำนักพิมพ์ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ไกรยุทธ ธีรตยาคินันท์. (2535) ทฤษฎีการไว้วางใจ ในวารสารสมาคมนักวิจัย มหาวิทยาลัยไทย ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม : 1-42
- จิระ หงส์ลดาธรมณ์. (2526) "ประกันสังคมกลยุทธ์ใหม่ของแรงงานสัมพันธ์."
สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. (ตุลาคม) หน้า 19 – 23.
- ไบรอัน เอเบิล สมิต. (ม.ป.ป.). "การประกันสังคม : จุดแข็งและจุดอ่อนทั่วโลก เอกสารการสัมมนาในระดับสูงทางด้านการประกัน.
- "ประกันสังคม." (2517). กรมประชาสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย.
- "ประกันสังคมในอนาคต : ความถาวรและการเปลี่ยนแปลงสมาคมประกันสังคมระหว่างประเทศ เจนีวา," (ม.ป.ป.). ใน รายงานการศึกษาและวิจัย ลำดับที่ 36. กรุงเทพมหานคร.
- รัฐ บุญปัทมภ์. (2539). "การประกันสังคมยังคงต้องประชาสัมพันธ์" ใน รายงานการศึกษาส่วนบุคคล. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- ศรีทับทิม พานิชพันธ์. (2535). "แนวคิดการพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์." วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. ปีที่ 7 (มกราคม – ธันวาคม) : 100 – 129.

Books

- Barker, Robert L., (1988). The Social Work Dictionary. National Association of Social Workers, Silver Spring, Maryland.
- Combpton, Beulah R., and Burt Galaway. (1994). Social Work Precess. Fifth Edition, California : Sage Publication Inc.
- ILO (1994) Introduction of Social Security Third Edition. Geneva : 3-19
- Johnson, Louise C. (1995). Social Work Practice : A Generalist Approach. Fifth Edition, Massachusetts : Allyn and Bacon.
- Johnson, Louise C., and Schwartz, Charles L. (1994) Social Welfare A Response To Human Need. Massachusetts_: Allyn and Bacon,
- Morales, Armando T., and Sheafor, Bradford W.(1993) Social Work A Profession of Many Faces. Sixth Edition, Massachusetts_: Allyn and Bacon,
- Payne, Malcolm. (1991) Modern Social Work Theory. New York: Macmillan,
- Sheafor, Bradford W, Horejsi, Charles R, and Horejsi, Gloria A (1991) Techiguse and Guidelines for Social Work Practice. Second Edition, Massachusetts: Allyn and Bacon,
- Weissman, Horold, Epstein, Trwin, and Savage. (1983) Agancy – Based Social Work Negleted Aspects of Clinic Practiced. Philadephia : Temple Universty Press,
- Zastrow, Charles. (1981) The Practice of Social work. Ontaria: The Dorsey Press,
- Mickelson, James S. (1991) "Advocacy" in Encyclopedia of Social Work 1 :95–100
- Panitch, Arnold, (1974) "Advocacy in Practice." Social Work 19 ,(May) : 326 - 332

ภาคผนวก ก

การสัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล	สถานที่	วันที่สัมภาษณ์
คุณบัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ	ผู้จัดการมูลนิธิอารมณีย์ พงศ์พจน์	30 เมษายน 2543
คุณสายพิน สมพงษ์	โรงพยาบาลศิริรินทร์	2 พฤษภาคม 2543
คุณสมาน ถมยา	ผู้นำสหภาพแรงงานระดับชาติ	3 พฤษภาคม 2543
คุณศิริรัตน์ สีขเรศ	โรงพยาบาลสมุทรปราการ	2 พฤษภาคม 2543
คุณศิริฉัตร ชีรวณิชย์กุล	บริษัทเบสท์แทน จำกัด	3 พฤษภาคม 2543
ผู้ประกันตนในสถานประกอบการ ไม่มีสหภาพแรงงาน 7 คน	บริษัทเบสท์แทน จำกัด	28 เมษายน 2543 30 เมษายน 2543
ผู้ประกันตนในสถานประกอบการ ที่มีสหภาพแรงงาน 7 คน	บริษัทไทยไนลอน จำกัด	29 เมษายน 2543
ผู้ประกันตนอิสระ ที่เคยทำงาน ในสถานประกอบการที่มีสหภาพ แรงงาน 7 คน	-	21 เมษายน 2543 23 เมษายน 2543 24 เมษายน 2543
ผู้ประกันตนอิสระที่เคยทำงาน ในสถานประกอบการที่ไม่มี สหภาพแรงงาน 7 คน	-	25 เมษายน 2543 26 เมษายน 2543 27 เมษายน 2543

วิทยาเขตยศเส

๑๐ ถนนอนันตนาคร เขตป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

โทร. ๒๒๔-๐๙๐๐, ๒๒๓-๑๒๔๐, ๒๒๖-๕๓๒๖

โทรสาร ๒๒๖-๕๓๒๗

เรียนรู้อีโรรุ่นใช้สังคม

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

๑๘/๑๘ กิโลเมตรที่ ๑๘ ถนนบางนา-ตราด

อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ ๑๐๕๕๐

โทร. ๓๑๒-๖๓๐๐ โทรสาร ๓๑๒-๖๒๓๗

ที่ มลก 0110(2)/01๐

20 เมษายน 2543

เรื่อง ขอส่งนักศึกษาปริญญาโทสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกันตน

เรียน ผู้จัดการบริษัทเบสท์แทน จำกัด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ขอส่งน.ส.อารี สัมมานักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม ทำการวิจัยในหัวข้อ การรับรู้และปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม : ศึกษากรณีผู้ประกันตนในจังหวัดสมุทรปราการ มาสอบถามข้อมูลสถิติผู้ประกันตนในภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม สถานประกอบการ ลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐและกลุ่มผู้ประกันตนอิสระ เพื่อใช้เป็นสถิติอ้างอิงในการศึกษาวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขออนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกตามเหมาะสม

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ชัดติยา กรรณสูต)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.312-6300 ต่อ 1205

โทรสาร 312-6293

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

๑๘/๑๘ กิโลเมตรที่ ๑๘ ถนนบางนา-ตราด

อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ ๑๐๕๕๐

โทร. ๓๓๒-๖๓๐๐ โทรสาร ๓๑๒-๖๒๓๗

วิทยาเขตยศเส

เลข ถนนอนันตนาถ เขตบึงมอปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

โทร. ๒๒๕-๐๗๐๐, ๒๒๓-๑๒๕๐, ๒๒๖-๕๓๒๖

โทรสาร ๒๒๖-๕๗๒๗

ที่ มอก. 0110/140

๒1 เมษายน 2543

เรื่อง ขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้จัดการบริษัทไทยในลอน จำกัด

ด้วยนางสาวอารี สัมมา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ขณะนี้อยู่ในระหว่างทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การรับรู้และปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม : ศึกษากรณีผู้ประกันตนในจังหวัดสมุทรปราการ" นั้น

บัณฑิตวิทยาลัย ได้แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการก้นกรองวิทยานิพนธ์ พิจารณาวิทยานิพนธ์แล้วเห็นว่าเป็นวิทยานิพนธ์ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จึงใคร่ขออนุญาตให้ นางสาวอารี สัมมา เข้าทำการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสถิติผู้ประกันตนในภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม สถานประกอบการถูกจ้างในหน่วยงานของรัฐและกลุ่มผู้ประกันตนอิสระ และใช้เป็นสถิติอ้างอิงในการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 312-6300-72 ต่อ 1200,1205,1518

โทรสาร. 312-6293

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

๑๘/๑๘ กิโลเมตรที่ ๑๘ ถนนบางนา-ตราด

อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ ๑๐๕๔๐

โทร. ๓๑๕-๖๓๐๐ โทรสาร ๓๑๒-๖๒๓๗

วิชาเขตยศเส

ถนนอนันตนาถ เขตป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

โทร ๒๒๕-๐๙๐๐, ๒๒๓-๑๒๘๐, ๒๒๖-๕๓๒๖

โทรสาร ๒๒๖-๕๘๒๗

ที่ มฉก. 0110/155

๒๕ เมษายน 2543

เรื่อง ขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เขียน ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสมุทรปราการ

ด้วยนางสาวอารี สัมมา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการ-
สังคม หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ขณะนี้อยู่ในระหว่าง
ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การรับรู้และปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม : ศึกษากรณี
ผู้ประกันตนในจังหวัดสมุทรปราการ” นั้น

บัณฑิตวิทยาลัย ได้แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการกลั่นกรองวิทยานิพนธ์ พิจารณาวิทยานิพนธ์แล้วเห็นว่าเป็นวิทยานิพนธ์ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จึงใคร่ขออนุญาตให้ นางสาวอารี สัมมา เข้าทำการ
สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ประกันสังคมของโรงพยาบาลในการทำวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ
การศึกษาวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 312-6300-72 ต่อ 1200,1205,1518

โทรสาร. 312-6293

วิทยาเขตยศเส

๖๖ ถนนอนันตนาคร เขตป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

โทร. ๒๒๕-๐๙๐๐, ๒๒๓-๑๒๘๐, ๒๒๖-๕๓๒๖

โทรสาร ๒๒๖-๕๔๒๗

ที่ มธจ. 0110/ 154

เรียนรู้อะไรก็ได้ที่นี่

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

๑๘/๑๘ กิโลเมตรที่ ๑๘ ถนนบางนา-ตราด

อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ ๑๐๕๔๐

โทร. ๓๑๒-๖๓๐๐ โทรสาร ๓๑๒-๖๒๓๗

๒๕ เมษายน 2543

เรื่อง ขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลศิริกรินทร์

ด้วยนางสาวอารี สัมมา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการ-
สังคม หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ขณะนี้อยู่ในระหว่าง
ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การรับรู้และปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม : ศึกษากรณี
ผู้ประกันตนในจังหวัดสมุทรปราการ” นั้น

บัณฑิตวิทยาลัย ได้แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการกลั่นกรองวิทยานิพนธ์ พิจารณาวิทยา-
นิพนธ์แล้วเห็นว่าเป็นวิทยานิพนธ์ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จึงใคร่ขออนุญาตให้ นางสาวอารี สัมมา เข้าทำการ
สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ประกันสังคมของโรงพยาบาลในการทำวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ
การศึกษาวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 312-6300-72 ต่อ 1200, 1205, 1518

โทรสาร. 312-6293

วิทยาเขตบสเส

๒๖ ถนนนันทนาค เขตป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

โทร. ๒๒๕-๐๙๐๐, ๒๒๓-๑๒๘๐, ๒๒๖-๕๓๒๖

โทรสาร ๒๒๖-๕๘๒๗

ที่ มธก. 0110/ 160

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

๑๘/๑๘ มิถุนายนที่ ๑๘ ถนนบางนา-ตราด

อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ ๑๐๕๕๐

โทร. ๓๑๒-๖๓๐๐ โทรสาร ๓๑๒-๖๒๓๗

๒๕ เมษายน 2543

เรื่อง ขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณบัณฑิต ธนชัยเศรษฐวุฒิ

ด้วยนางสาวอารี สัมมา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ขณะนี้อยู่ในระหว่างทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การรับรู้และปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม : ศึกษากรณีผู้ประกันตนในจังหวัดสมุทรปราการ” นั้น

บัณฑิตวิทยาลัย ได้แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการกั่นกรองวิทยานิพนธ์ พิจารณาวิทยานิพนธ์แล้วเห็นว่าเป็นวิทยานิพนธ์ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จึงใคร่ขออนุญาตให้ นางสาวอารี สัมมา เข้าทำการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 312-6300-72 ต่อ 1200,1205,1518

โทรสาร. 312-6293

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

การรับรู้และปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตาม พระราชบัญญัติประกันสังคมไทย :
ศึกษาเปรียบเทียบผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการกับผู้ประกันตนอิสระ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. สถานภาพสมรส
 โสด สมรส หย่าร้าง/หม้าย แยกกันอยู่
4. การศึกษา
 ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช./อนุปริญญา
ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
5. สถานประกอบการ/แหล่งประกอบการปัจจุบัน
 บริษัทที่มีสหภาพแรงงาน บริษัทที่ไม่มีสหภาพแรงงาน
 อาชีพอิสระเคยทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่มีสหภาพแรงงาน
 อาชีพอิสระเคยทำงานในสถานประกอบการที่ไม่มีสหภาพแรงงาน
6. รายได้ต่อเดือน
 ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 - 10,000 บาท
 10,001 - 15,000 บาท 15,001 - 20,000 บาท
 มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป
7. ตำแหน่ง
 จัดการ เจ้าของกิจการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล ลูกจ้าง
8. อายุการทำงานของท่านในสถานประกอบการ และ/หรือกลุ่มอาชีพอิสระ
 อายุการทำงานในสถานประกอบการ _____ ปี _____ เดือน
 อายุงานในอาชีพอิสระ _____ ปี _____ เดือน
 รวม _____ ปี _____ เดือน
9. สถานพยาบาลที่ท่านเลือกรับบริการตามสิทธิบัตรประกันสังคม
ในอดีต
 สถานพยาบาลของเอกชนเท่านั้น สถานพยาบาลของรัฐบาลเท่านั้น
 สถานพยาบาลของเอกชนและรัฐบาล
ในปัจจุบัน
 สถานพยาบาลของเอกชน สถานพยาบาลของรัฐบาล
10. ท่านเคยเข้ารับบริการด้านประกันสังคมหรือไม่
 เคย ไม่เคย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้สิทธิประโยชน์และการปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน

ในระบบประกันสังคม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

ที่	การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ประกันสังคม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1	ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยทั่วไป อันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน เมื่อได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน			
2	ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อรักษาพยาบาล คำสั่งแพทย์ครั้งหนึ่งไม่เกินเก้าสิบวัน และไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ต่อปี			
3	ผู้ประกันตนสามารถไปรับบริการทางการแพทย์ยังสถานพยาบาลอื่นได้ กรณีประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน			
4	การประกันสังคมจะจ่ายเงินทดแทนค่าบริหารทางการแพทย์คืนเฉพาะ ค่ารักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นภายใน 72 ชั่วโมง เมื่อไปรับบริการทางการแพทย์ยังสถานพยาบาลอื่นที่ผู้ประกันตนไม่ได้เลือกไว้			
5	การประกันสังคมไม่คุ้มครองผู้ประกันตนในการรับบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลเกิน 180 วัน/ปี ยกเว้นมีใบรับรองแพทย์เป็นกรณีพิเศษ			
6	ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรสำหรับตนเอง และภรรยาเมื่อจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือน			
7	การประกันสังคมทำให้ท่านภรรยา ยังคงรับเงินเดือน/ค่าจ้างร้อยละ 50 ระหว่างลาคลอดเป็นเวลา 90 วัน			
8	การประกันสังคมจ่ายค่าบริการทางการแพทย์ในกรณีคลอดบุตร ในลักษณะเหมาจ่ายในอัตรา 4,000 บาทต่อการคลอดหนึ่งครั้ง			
9	ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ อันมิใช่เนื่องมาจากการทำงานเมื่อจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน			
10	การประกันสังคมทดแทนการขาดรายได้ในกรณีผู้ประกันตนทุพพลภาพ อันมิใช่เนื่องมาจากการทำงานในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างตลอดชีวิต			
11	ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพทำให้มีการสูญเสียอวัยวะมีสิทธิได้รับค่าอวัยวะเทียมหรืออุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรคได้			
12	ประกันสังคมทำให้ผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทน กรณีตาย โดยทายาทเป็นผู้ได้รับค่าทำศพและเงินสงเคราะห์ (ถ้ามี)			

ที่	การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ประกันสังคม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
13	ประกันสังคมทำให้ผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทน กรณีเมื่อดายภายในระยะเวลาหกเดือนก่อนถึงแก่ความตายนั้น ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน			
14	ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรต่อเมื่อจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน			
15	การประกันสังคมทำให้ผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์บุตรคราวละไม่เกินสองคน			
16	ผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์การสงเคราะห์บุตร 150 บาท/เดือน/บุตร 1 คน			
17	ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพเมื่อผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบเดือน			
18	ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ โดยเลือกรับเงินบำนาญชราภาพหรือเงินบำเหน็จชราภาพ			
19	หากความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพแม้จ่ายเงินสมทบไม่ครบร้อยแปดสิบเดือน โดยได้รับบำเหน็จชราภาพ			
20	การประกันสังคมเริ่มให้ความคุ้มครองการประกันการว่างงานตั้งแต่ 1 มกราคม 2543 เป็นต้นมา			

ส่วนที่ 3 กระบวนการใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามที่ท่านทราบ

1. ท่านสามารถเลือกโรงพยาบาลประกันสังคมและสามารถเปลี่ยนได้ปีละกี่ครั้ง

☐ ปีละ 1 ครั้ง	☐ ปีละ 2 ครั้ง	☐ เปลี่ยนได้ทุกเดือน
☐ เปลี่ยนไม่ได้	☐ ไม่ทราบ	
2. ท่านจ่ายเงินสมทบทุกประเภทกองทุนจำนวนเท่าใดของค่าจ้างใน พ.ศ. 2543

☐ 1 %	☐ 1.5 %	☐ 2%
☐ 3%	☐ 288 บาท/เดือน	☐ ไม่ทราบ
3. ผู้ประกันตนสามารถเข้ารับการรักษาที่ใดก็ได้กรณีฉุกเฉิน

☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	☐ ไม่ทราบ
------------------------------	---------------------------------	----------------------------------
4. เมื่อผู้ประกันตนจะใช้สิทธิในการรักษาพยาบาลต้องแสดงบัตร

☐ บัตรประชาชน	☐ บัตรประกันสังคม
☐ บัตรพนักงานบริษัท	☐ บัตรประชาชนและบัตรประกันสังคม
5. เมื่อท่านเข้าทำงานในสถานประกอบการและจะเป็นผู้ประกันตน ท่านต้องจ่ายเงินสมทบต่อสำนักงานประกันสังคมภายในกี่วัน

☐ 15 วัน	☐ 30 วัน	☐ 45 วัน	☐ ไม่ทราบ
---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	----------------------------------
6. ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านสิ้นสุดการเป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมเมื่อใด

☐ 15 ปี	☐ 60 ปี	☐ 65 ปี
☐ ไม่ทราบ	☐ ไม่มีกำหนด	
7. ท่านทราบหรือไม่ว่าลูกจ้างที่เคยเป็นผู้ประกันตนสามารถแสดงความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคมว่าประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนอิสระต่อไปโดยนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเองเดือนละครั้งภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	☐ ไม่ทราบ
------------------------------	---------------------------------	----------------------------------
8. ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้ประกันตนยังคงได้รับสิทธิประโยชน์ในระบบประกันสังคมต่ออีกสิบสองเดือนนับแต่วันที่สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

☐ ใช่	☐ ไม่ใช่	☐ ไม่ทราบ
------------------------------	---------------------------------	----------------------------------
9. ผู้ประกันตนที่มีบัตรประกันสังคม สามารถใช้บัตรได้นานกี่ปีนับแต่ออกบัตร

☐ 1 ปี	☐ 2 ปี	☐ 3 ปี
☐ 5 ปี	☐ ตลอดชีวิต	☐ ไม่ทราบ
10. ท่านทราบหรือไม่ว่าหากมีปัญหาในการรับบริการ ท่านสามารถอุทธรณ์ต่อใคร

☐ ฝายบุคคล	☐ NGOs	☐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง
☐ สำนักงานประกันสังคม	☐ สภภาพแรงงาน	☐ อื่น ๆ

ส่วนที่ 4 การปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ทุกข้อ

1. กรณีเจ็บป่วยท่านรับการรักษาในโรงพยาบาลประเภทใด

☐ คนไข้ใน	☐ คนไข้นอก
☐ ทันตกรรม	☐ ไม่เคย
2. ท่านเคยประสบปัญหาในการใช้บริการประกันสังคมในประเด็นต่อไปนี้หรือไม่

2.1 กรณีเจ็บป่วยรักษาพยาบาล	☐ เคย	☐ ไม่เคย
2.2 กรณีคลอดบุตร	☐ เคย	☐ ไม่เคย
2.3 กรณีทุพพลภาพ	☐ เคย	☐ ไม่เคย
2.4 กรณีสงเคราะห์บุตร	☐ เคย	☐ ไม่เคย
2.5 กรณีชราภาพ	☐ เคย	☐ ไม่เคย
3. ท่านเคยประสบปัญหาการรับบริการด้านการรักษาพยาบาลในชั้นตอนใด

☐ การติดต่อขอรับบริการ	☐ การบริการของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล
☐ การรับยาและคำแนะนำของเภสัชกร	☐ การรอดตรวจจากแพทย์
☐ การรักษาของแพทย์	☐ ไม่มีปัญหา
4. ท่าน/คู่สมรส เคยประสบปัญหาการรับบริการด้านการคลอดบุตรในชั้นตอนใด

☐ การติดต่อขอรับบริการ	☐ การบริการของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล
☐ การทำคลอดของแพทย์	☐ การดูแลเด็กแรกเกิด
☐ การรับเงินสงเคราะห์การหยุดงาน	☐ การนัดตรวจหลังคลอด
☐ หลักฐานการเบิกค่าเหมาจ่าย	☐ ไม่มีปัญหา
5. ท่านเคยประสบปัญหาการรับบริการกรณีทุพพลภาพในชั้นตอนใด

☐ ค่าบริการทางการแพทย์	☐ เงินค่าอุปกรณ์ในการบำบัดโรคหรืออวัยวะเทียม
☐ เงินทดแทนการขาดรายได้	☐ ไม่มีปัญหา
6. ท่านเคยประสบปัญหาในการรับบริการด้านสงเคราะห์บุตรในชั้นตอนใด

☐ กรอกแบบฟอร์ม	☐ การแสดงหลักฐาน
☐ การรับเงิน	☐ ไม่มีปัญหา
7. ท่านเคยประสบปัญหาในการรับบริการกรณีชราภาพในชั้นตอนใด

☐ การจ่ายเงินสมทบ	☐ การแสดงหลักฐานทายาทโดยชอบธรรม
☐ ไม่เคยใช้บริการ	

8. เมื่อประสบปัญหาด้านการรับบริการท่านดำเนินการอย่างไร

รายการ	บ่อย	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย
- ติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง				
- กลับมาแจ้งฝ่ายบุคคลในสถานประกอบการ				
- แจ้งสหภาพแรงงาน				
- ไปร้องเรียนที่สำนักงานประกันสังคม				
- แจ้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของรัฐ เช่น ตำรวจ, ใหญ่บ้าน ฯลฯ				
- รวมกลุ่มกับเพื่อน/ผู้ประกันตนอื่น ๆ ร้องเรียนหน่วยที่ให้บริการ				
- แจ้ง NGO				
- ฟ้องศาล				
- ขอเปลี่ยนโรงพยาบาลประกันสังคม				
- เฉย ๆ ไม่ทำอะไร				
- โวยวายแต่ยังเลือกใช้โรงพยาบาลประกันสังคมเดิม				
- อื่น ๆ				

9. ท่านเคยเลิกใช้หรือเปลี่ยนโรงพยาบาลประกันสังคมหรือไม่

เคย ไม่เคย เพราะ.....

10. ท่านประสบปัญหาด้านการประกันสังคม แต่ไม่ดำเนินการใดเพื่อปกป้องสิทธิเพราะ

ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร ไม่สะดวก คิดว่าไม่ได้ผล
 เกรงว่าจะเกิดผลเสียกับตนเอง ไม่มีเวลา ไม่คุ้มค่า
 อื่น ๆ

ส่วนที่ 5 ปัญหาและหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ

บทสัมภาษณ์

คุณสมาน ถมยา

คุณสมาน ถมยา อายุ 39 ปี ทำงานบริษัทนิคเคไทยออลูมิเนียม จำกัด นาน 19 ปี เริ่มเข้าทำงานกับผู้ใช้แรงงานตั้งแต่ พ.ศ. 2530 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการรับรู้และ ปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติสังคมไทย : ศึกษาเปรียบเทียบผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการกับผู้ประกันตนอิสระ

ต่อความคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขการจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมไทย คิดว่าในการจ่ายเงินสมทบโดยฝ่ายรัฐบาลจ่าย 1 % ผู้ประกันตนจ่าย 3% สถานประกอบการจ่าย 3% เป็นการเอาเปรียบเกินไป เนื่องจากรัฐบาลควรจะมีมาตรการเพิ่มการสมทบในปริมาณเพิ่มจากเดิมหรือเท่ากันทุกฝ่าย เนื่องจากการประกันสังคมยึดหลักเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุขให้กับประชาชน ในสภาพการปัจจุบันจะพบว่าอัตราส่วนของการจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตน ทำให้ประชาชนประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจอย่างมาก และเกิดความไม่เป็นธรรมในระบบการสมทบเงินเพื่อให้ได้รับสิทธิครบทุกประเภทของประกันสังคมตามพระราชบัญญัติเพราะกฎหมายบังคับให้ผู้ประกันตนทุกคนรับภาระการจ่ายโดยที่ผู้ประกันตนบางคนไม่สามารถมีบุตรหรือในบางรายมีบุตรที่มีอายุเกิน 6 ปีขึ้นไป ส่วนในคนโสดที่ไม่ได้ใช้สิทธิการคลอดบุตร ยังคงต้องจ่ายเงินเท่ากับผู้ประกันตนอื่น ๆ ส่วนผู้ประกันตนอิสระซึ่งออกจากงานเปลี่ยนจาก มาตรา 33 เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 39 เมื่อผู้ประกันตนแสดงความประสงค์จะเป็นผู้ประกันตน โดยสมัครใจจ่ายเงินสมทบเองจำนวน 288 บาท/เดือน ภายในวันที่ 15 ของทุกเดือน จะได้รับสิทธิประโยชน์เป็นผู้ประกันตนเฉพาะการรักษาพยาบาลเนื่องจากการเจ็บป่วย มีโรคยกเว้นที่ไม่สามารถรักษาได้ ทำให้ไม่เท่าเทียมกัน

การเลือกโรงพยาบาลประกันสังคมของผู้ประกันตนจะต้องกรอกแบบแสดงความจำนงในการเลือกโรงพยาบาลโดยมีลำดับ 1, 2, 3 เนื่องจากในแต่ละปีมีการแสดงเจตจำนงความต้องการรับผู้ประกันตนไว้กับสำนักงานประกันสังคม เมื่อโรงพยาบาลที่ผู้ประกันตนเลือกในอันดับแรกเต็มก็จะถูกปิดให้ไปอยู่ในโรงพยาบาลอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ ในการที่ต้องเลือก 3 อันดับเช่นนี้เป็นการเอื้อประโยชน์กับเจ้าหน้าที่ประกันสังคมทำให้มีอำนาจในการจัดเลือกโรงพยาบาลให้กับผู้ประกันตน เป็นผลให้ผู้ประกันตนไม่ได้รับสิทธิในการเลือกโรงพยาบาลประกันสังคมตามต้องการ การเลือกให้โรงพยาบาลประกันสังคมโดยรัฐจ่ายเงินในอัตราเหมาจ่าย 1,000 บาท/

คนปี เมื่อทางโรงพยาบาลได้รับมอบหมายให้ดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายโดยจะต้องทำการรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุอันมิได้เกิดจากการทำงานตามสัญญาแล้ว กลับพบว่าสำนักงานประกันสังคมไม่สามารถควบคุมโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการให้มีคุณภาพและบริการที่ดีได้เพราะระบบการเหมาจ่ายรายหัว ไม่เอื้ออำนวยแก่คนยากจนจริง เพราะเวลาผู้ประกันตนไปรักษาพยาบาลกลับถูกกีดกันด้านการรักษาพยาบาล ทั้ง ๆ ที่ประกันสังคมจ่ายเงินให้กับสถานพยาบาล 1,000 บาท/คน/ปี หากแต่สำนักงานประกันสังคมไม่สามารถควบคุมคุณภาพการรักษาพยาบาลได้ เพราะมีการจ่ายยาตามบัญชีหลักซึ่งแจ้งว่าเป็นยาตามข้อตกลง แต่เป็นยาคุณภาพต่ำ นอกจากนี้ผู้ประกันตนซึ่งเป็นระดับลูกจ้างที่ยากจนก็มักไม่ทราบสิทธิประโยชน์ของตน ทำให้มักจะเสียเปรียบและไม่กล้าเรียกร้องใด ๆ เพราะถ้าคนไม่จนจริงคงไม่ไปใช้ประกันสังคม เพราะไม่มีเงินจึงไปใช้บริการ เมื่อผู้ประกันตนถูกหักเงินแล้วไม่ไปใช้บริการก็เท่ากับเสียเงินสูญเปล่า เมื่อไม่ได้รับบริการที่ดีบางคนไม่ไปใช้อีก บางคนรอจนครบปีก็เปลี่ยนโรงพยาบาลประกันสังคม ซึ่งเปลี่ยนได้ปีละ 1 ครั้ง ยกเว้นถ้าจะเปลี่ยนจากโรงพยาบาลเอกชนมาเป็นโรงพยาบาลของรัฐจึงสามารถเปลี่ยนกลางปีได้ กระบวนการใช้บัตรรับรองสิทธิผู้ประกันตนบางครั้งโรงพยาบาลก็ยุ่งยากและไม่มีการช่วยเหลือ ยกตัวอย่างกรณีไปถึงโรงพยาบาลแล้วไม่ได้ยื่นบัตรประกันสังคมเพราะลืมนำมาจากบ้าน เมื่อไปรับการรักษาแล้วระหว่างรอแพทย์รอกาก็ให้ญาตินำบัตรประกันสังคมมาให้ พบว่าทางโรงพยาบาลไม่ยอมรับรู้ให้ผู้ประกันตนชำระเงินค่ายาแล้วค่อยนำไปเบิกกับประกันสังคมเอง เพราะตามกระบวนการคือต้องยื่นบัตรประกันสังคมก่อนจึงจะใช้สิทธิได้ ซึ่งจุดอ่อนของผู้ประกันตนที่ไม่มีสภาพแรงงาน การขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีในเรื่องการประกันสังคม ซึ่งมีจำนวนผู้ประกันตนจำนวนมาก แต่มีการให้ได้ว่ากับสภาพแรงงานจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก นอกจากนี้ถ้าเป็นเรื่องเอกสารผ่านพิมพ์ไม่เพียงพอแจกให้ความรู้กับผู้ประกันตนทั่วไป และในเรื่องของนโยบายการส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการให้ความรู้กับโรงงาน ห้างร้าน บริษัท สมาชิกของสำนักงานประกันสังคมยังมีน้อยเกินไป

ในเรื่องการใช้สิทธิประโยชน์ประกันสังคมของผู้ประกันตนคิดว่าไม่ค่อยเหมาะสมนัก เพราะผู้ประกันตนถูกเก็บเงินไปตั้งหลายเดือน เช่น 3 เดือนแล้วจึงจะเริ่มใช้สิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาลและอุบัติเหตุทุพพลภาพได้ ในเรื่องการใช้สิทธิไม่ควรมีการปิดกั้นความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้ประกันตนควรได้รับ ดังนั้นเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ ควรให้มีการจัดสัมมนาอบรมให้ความรู้กับผู้ประกันตนการแจกเอกสารผ่านพิมพ์ควรให้ทั่วถึง และควรให้ผู้ประกันตนด้วยกันเป็นคนช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับสำนักงานประกันสังคม กลับกลายเป็นว่าไปให้เพียง 1-2 ฉบับ ซึ่งการให้ไปก็ไม่ได้ประโยชน์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เพราะผู้รับเอกสารไปก็รู้สิทธิของตน

และไปบอกต่อเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง คนรู้จักหรือบ้านใกล้เคียงได้ด้วย จากการที่ผู้ประกันตนรู้น้อยหรือไม่รู้สิทธิทำให้ผู้ประกันตนเสียสิทธิไป หรือไม่ทราบเงื่อนไขของตนเมื่อไปรับบริการก็มักเกิดเรื่องสับสนระหว่างกองทุนประกันสังคม และกองทุนทดแทน เช่น ลูกจ้างก่อสร้างปวดหลังทางโรงพยาบาลก็จะบอกว่าเป็นการเกิดจากการทำงานใช้กองทุนทดแทนได้ ดังนั้นการรับเงินเหมาจ่าย 1,000 บาท/ปี ก็จะถูกกินฟรี และทางโรงพยาบาลสามารถไปเบิกได้จากกองทุนทดแทน 35,000 บาท/โรค หรือ 85,000 บาท/โรค ในกรณีโรคร้ายแรงโดยได้ตามความเป็นจริงตามใบเสร็จรับเงิน ซึ่งทางโรงงานหรือสถานประกอบการก็ไม่ต้องการส่งเข้ากองทุนทดแทนเพราะจะทำให้ลูกจ้างขาดรายได้ไปอีก 50% กรณีหยุดงานส่วนการใช้กองทุนประกันสังคมนั้นผู้ประกันตนจะได้รับการรักษาไปเรื่อยจนกว่าจะหาย ซึ่งการใช้สิทธิประโยชน์ในการเข้ารับบริการด้านการรักษาควรใช้ระบบแข่งขัน โดยถ้าโรงพยาบาลใดรักษาดี หายเร็ว บริการของเจ้าหน้าที่ดี พุดจาสุขภาพ รวดเร็ว ก็เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกันตนไปใช้โรงพยาบาลนั้น แต่ในทางตรงกันข้ามเมื่อโรงพยาบาลประกันสังคมที่ใช้สิทธิบริการไม่ดี ผู้ประกันตนก็ไปใช้สิทธิในโรงพยาบาลเครือข่ายทางโรงพยาบาลก็กล่าวหาผู้ประกันตนว่า "เลือก Shop" บริการทางการแพทย์ ถ้าจะมองให้เป็นธรรมกับผู้ประกันตน ทางโรงพยาบาลควรจะเปิดใจกว้างว่าใครจะอยากป่วยเข้าโรงพยาบาล ไหนจะต้องกลางาน และยั้งต้องถูกตำหนิจากนายจ้างอีกถ้าป่วยบ่อย ๆ กลางานบ่อย ๆ และต่อไปในอนาคตระบบบัตรประกันสังคมแบบการเลือกโรงพยาบาลประกันสังคมให้ 5 ปี/ครั้ง พระราชบัญญัติประกันสังคมในปัจจุบันครอบคลุมและให้สิทธิประโยชน์กับผู้ประกันตนไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมกับผู้ประกันตนกรณีที่สำนักงานประกันสังคมจ่ายระบบเหมาจ่ายให้กับโรงพยาบาลที่เลือกเพราะมีผู้ประกันตนจำนวนมากมายที่ไม่ได้ใช้สิทธิใด ๆ เลย ควรจะมีการคืนส่วนที่ไม่ได้ใช้ให้กับผู้ประกันตน การครอบคลุมถึงการสงเคราะห์บุตรบางรายไม่ได้ใช้หรือบุตรอายุเกินกำหนด นอกจากนี้ก็คือการคุ้มครองกรณีว่างงาน น่าจะมีการผลักดันให้ออกพระราชกฤษฎีกาออกมาโดยทางกลุ่มแรงงานได้เสนอเข้าคณะรัฐมนตรีให้พิจารณา 2 ครั้ง แล้ว คือครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2541 และครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2542 เป็นการยื่นข้อเสนอเรียกร้องเกี่ยวกับการว่างงาน นอกจากนี้ในเรื่องของการจ่ายเงินทดแทนผู้ประกันตนนั้น เห็นว่าไม่มีความเป็นธรรมเกี่ยวกับอัตราการเงินทดแทนผลประโยชน์ เช่น ผู้ประกันตนทำงานได้รับค่าจ้างแรงงานจริงเป็นเวลา 26 วัน/เดือนแต่การรับประโยชน์ทดแทนต้องหารด้วยจำนวนเต็ม 30 วัน/เดือน ซึ่งเป็นการทำให้ได้ผลประโยชน์ทดแทนน้อยลงกว่าที่ควรจะเป็น ในปี 2544 มีการคาดการณ์ว่าจะต้องสมทบเงินเข้ากองทุน 4.5% ในแต่ละฝ่าย แต่รัฐไม่ต้องสมทบ งบประมาณประกันสังคมมีกองทุนอยู่กว่า 80,000 ล้านบาท มีการบริการกองทุนอย่างฟุ่มเฟือยและไม่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น มีการใช้ระบบ

ประมาณในการประชุมสัญจร หรือการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมสูงถึง 2,000 บาท/ครั้ง ควรมีการทบทวนเกี่ยวกับการบริหารกองทุนและใช้งบประมาณในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกันตนได้รับข้อมูลข่าวสารรับรู้สิทธิประโยชน์กระบวนการใช้สิทธิ และการปกป้องสิทธิประโยชน์กระบวนการใช้สิทธิ และการปกป้องสิทธิประโยชน์ของตนตามระบบประกันสังคม

ผู้ประกันตนที่ไปใช้สิทธิตามบัตรสิทธิประกันสังคมในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งของเอกชนเป็นพนักงานบริษัท NHK จำกัด มีอาการปวดหลังมากจึงไปพบแพทย์ในโรงพยาบาลประกันสังคมที่ตนเลือกไว้ หลังจากแพทย์ตรวจร่างกายแล้วส่งไปตรวจพิเศษโดยฉาย X-rays กระดูกสันหลังและวินิจฉัยว่าเป็นหมอนรองกระดูกกดทับเส้นประสาท ซึ่งถ้าปล่อยไว้จะเกิดอันตรายและผลแทรกซ้อน จำเป็นต้องผ่าตัดทันที การผ่าตัดมีการใช้เหล็กใส่ไว้ที่หลังด้วย ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเป็นเงิน 190,000 บาท เมื่อเรื่องถึงสำนักงานประกันสังคม กองประสานงานการแพทย์ได้ทำการตรวจสอบแล้วพบว่าแพทย์ในโรงพยาบาลนั้นรักษาเกินความจำเป็น คณะกรรมการแพทย์ดูฟิล์มแล้วไม่ใช่หมอนรองกระดูกเป็นการวินิจฉัยผิดพลาด รักษาผู้ป่วยโดยใช้วิธีที่ไม่สุจริตทำการรักษาโดยได้ประโยชน์ขายอุปกรณ์ทางการแพทย์ ขายเหล็กตามกระดูกสันหลัง การกระทำของแพทย์ที่ผ่าตัดเพื่อหารายได้เข้าโรงพยาบาลเป็นการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ สำนักงานประกันสังคมจึงไม่รับผิดชอบกรณีที่เกิดขึ้นและระบุ "โรคนี้ไม่จ่ายและลูกจ้างไม่ต้องรับผิดชอบ" ให้ผู้ประกันตนเซ็นชื่อรับทราบ การใช้ภาษากฎหมายและประโยคที่ยากแก่การเข้าใจจึงไม่ก่อประโยชน์ใด

จากการศึกษารายบุคคลของผู้ประกันตนรายนี้ทางสภาองค์กรลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทยมีความเห็นว่าควรมีการปกป้อง/พิทักษ์สิทธิประโยชน์ผู้ประกันตนในประเด็นที่แพทย์ทำการรักษาเกินกว่าเหตุทำให้เจ็บป่วยโดยไม่สมควร ทำให้ลำบากและเป็นอุปสรรคในการทำงาน เนื่องจากใส่วัสดุแปลกปลอมไว้ในหลังโดยไม่จำเป็น ทำการโดยประมาทอาจก่อให้เกิดความพิการทางกายตลอดจนสร้างความกดดันให้เกิดความกระทบกระเทือนทางจิตใจต่อการบาดเจ็บและบาดเจ็บผลที่ทำให้ผ่าตัด แต่ปรากฏว่า ผู้ประกันตนคิดว่าเมื่อแผลหายแล้วและไม่มีโรคแทรกซ้อนก็ดีแล้ว ไม่ต้องการเรียกร้องและปกป้องสิทธิประโยชน์ เพราะเหตุผลว่ายุ่งยาก ไม่อยากคำความ กลัวผลงานไปศาลไม่ได้ ทำให้ลำบากและเกรงจะเกิดผลเสียกับตนเอง เพียงแต่เลิกใช้โรงพยาบาลเดิม เปลี่ยนโรงพยาบาลประกันสังคมใหม่ มีหลายรายที่มีการร้องเรียนว่าไปโรงพยาบาลที่ตนเลือกไว้แล้วไม่ได้รับบริการที่ดีจากแพทย์ผู้รักษาเมื่อบอกอาการก็ให้ยาไปรับประทานเลยไม่ได้ตรวจรักษาอย่างละเอียด มองดูแล้วสั่งยาเลย ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ก็ไม่มี ความจำเป็นต้องใช้ประกันสังคมไปซื้อยาจากร้านยาเองก็ได้ ในบางรายมาร้องเรียนว่าถูกโรงพยาบาลให้ออกไปอยู่บ้านด้วยเหตุผลว่างบการรักษามาหมด กระบวนการใช้สิทธิประโยชน์และปกป้องสิทธิของผู้ประกันตนเป็นส่วนใหญ่

ผู้ประกันตนมักไม่ปกป้องสิทธิของตนเองเพราะเหตุผลที่กล่าวมาแล้วคือ ไม่ต้องการฟ้องร้อง ไม่อยากขึ้นศาล เสียเวลาลางานยาก ทั้ง ๆ ที่ทางสหภาพ หรือหน่วยงานของสภาองค์การลูกจ้าง สภาแรงงานแห่งประเทศไทย มีทนายและเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาและทำหน้าที่เรียกร้องโดยไม่ ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ขอเพียงมีศาลรามาที่สภาฯ เท่านั้น

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. เกี่ยวกับการประกันสังคมก็ต้องการให้มีการปรับปรุงระบบการให้บริการของโรงพยาบาลให้ดีขึ้นโดยให้มีการแข่งขันในด้านบริการเพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ประกันตน

2. การจ่ายเงินสมทบของผู้ประกันตนควรมีระบบคืนบางส่วนให้กับผู้ประกันตนที่ไม่ได้ใช้สิทธิในบางกรณี เช่นคนที่เป็นหมันได้คืนเพราะไม่ได้ใช้สิทธิเรื่องการสงเคราะห์บุตรและไม่ได้เบิกเรื่องการคลอดบุตร หรือกรณีที่ผู้ประกันตนบางคนไม่เคยเจ็บป่วยรักษาพยาบาลเลยในแต่ละปี ก็น่าที่จะได้รับเงินคืนในส่วนแตกต่างเหล่านั้น

3. ประกันสังคมควรขยายความคุ้มครองถึงครอบครัว และผู้ประกันตนอิสระที่ไม่ได้มาจากผู้ประกันตนตามมาตรา 33 มาเป็นมาตรา 39 ได้ โดยเปิดโอกาสให้คนที่ค้าขาย เกษตรกร ชาวไร่ ชาวนา ลูกจ้าง คนรับใช้ในบ้านที่สมัครใจสามารถเป็นผู้ประกันตนอิสระได้ ส่วน การขยายความคุ้มครองถึงครอบครัวนั้นหมายถึงการจ่ายสมทบแล้วคุ้มครองไปถึงครอบครัว เหมือนบัตรประกันสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุขที่เสียเงิน 500 บาทปี สามารถใช้ได้ทั้งครอบครัว

4. การเบิกจ่ายเงินควรให้รวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ควรลดขั้นตอนความยุ่งยากลงในกรณีผู้ประกันตนที่เลือกสถานพยาบาลประกันตนควรมีการประสานงานและข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนกับฝ่ายเวชระเบียน และอนุโลมในกรณีลี้มบัตรผู้ประกันตนก็อาจตรวจสอบกับสถานประกอบการได้ เพื่อให้ผู้ประกันตนไม่ต้องสำรองจ่ายเงินเองเป็นการเดือดร้อนกับผู้ประกันตน

5. ผู้ประกันตนตาม มาตรา 39 ที่ไปทำมาหากินอิสระ ประกอบอาชีพส่วนตัวต้องไปแสดงความจำนงในการเป็นผู้ประกันตนอิสระโดยสมัครใจ ต้องมาจ่ายเงินสมทบเองทุกวันที่ 15 ของเดือน ควรอนุโลมให้จ่าย 3 เดือน/ครั้ง หรือ 6 เดือน/ครั้ง แล้วได้รับส่วนลดคืนกลับไปเหมือนระบบประกันของเอกชน ทั้งนี้เพราะถ้าจะนำมาคำนวณด้านการเงินจะพบว่าการรับเงินก่อนมาสมทบย่อมก่อเกิดผลดีตามมาเพราะจะเกิดดอกผลจากกองทุนสมทบ รักษาสิทธิในการเป็นผู้ประกันตนไม่ต้องขาดอายุง่าย เป็นการประหยัดเวลาค่าเดินทางกับผู้ประกันตน

6. ควรขยายความคุ้มครองในระบบประกันสังคมให้คุ้มครองเพิ่มเป็น 33 ล้านคน เพื่อให้ได้ประโยชน์ทั่วถึง

บทสัมภาษณ์

คุณศิริรัตน์ สีขเรศ

คุณศิริรัตน์ สีขเรศ อายุ 42 ปี พยาบาลวิชาชีพ 7 หัวหน้างานศูนย์ประกันสุขภาพ โรงพยาบาลสมุทรปราการ

มีความคิดเห็นต่อเงื่อนไขของการประกันสังคมในการเหมาจ่ายของผู้ประกันตนที่เลือกโรงพยาบาลประกันสังคม 1,000 บาท/คน/ปี เป็นการน้อยเกินไป คิดว่าน่าจะเพิ่มขึ้นอีก 200 บาท/คน/ปี ผู้ประกันตนของโรงพยาบาลสมุทรปราการ ปัจจุบันมี 17,000 คน

ในการเลือกสถานพยาบาลประกันสังคมนั้นการให้ผู้ประกันตนมีสิทธิเลือกและมีโอกาสเปลี่ยนได้เป็นการเปิดโอกาสให้ เพราะผู้ประกันตนย่อมมีสิทธิที่จะเปลี่ยนได้ถ้าเกิดความไม่พอใจในบริการ การใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนจะต้องแจ้งสิทธิก่อนเข้ารับบริการ เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลจะทำการตรวจสอบสิทธิเบื้องต้นก่อน โดยผู้ประกันตนแสดงบัตรประกันสังคม บัตรรับรองสิทธิและบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อได้ประวัติคนไข้และตรวจสอบบัตรรับรองสิทธิเรียบร้อยแล้วจะส่งไปพบแพทย์ตรวจรักษา ถ้ามีปัญหาไม่มีบัตรทางเจ้าหน้าที่ประกันสังคมของโรงพยาบาลจะทำการตรวจสอบเช็คข้อมูลด้วย Computer โดยใช้ Internet ของสำนักงานประกันสังคม ถ้าพบว่าเป็นผู้ประกันตนที่มีรายชื่อเป็นผู้เลือกโรงพยาบาลสมุทรปราการ ก็จะได้รับการรักษาตามขั้นตอน ถ้าไม่พบข้อมูลก็จะให้ทำการชำระเงินก่อนแล้วนำไปเบิกที่สำนักงานประกันสังคมเอง ส่วนในกรณีพบว่าเป็นผู้ประกันตนจริงก็จะอนุโลมให้ใช้สิทธิบัตรพนักงานและรับการรักษาพยาบาล การตรวจจากแพทย์ ถ้าเป็นกรณีขาดหลักฐานทั้ง 2 อย่าง เจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้วมีสิทธิเบิกได้จริงทางโรงพยาบาลต้องให้ชำระเงินแล้วไปเบิกคืนเอง ผู้ประกันตนที่เป็นของโรงพยาบาลสมุทรปราการ เมื่อเข้ามาใช้สิทธิรับการรักษาแล้วมียาบางรายการ แต่ต้องจำเป็นในการรักษา แพทย์จะเขียนใบสั่งยาให้ออกไปซื้อภายนอก หลังจากนั้นก็นำมาเบิกคืนที่เจ้าหน้าที่การเงินของโรงพยาบาล วิธีการดำเนินการก็ไม่ยุ่งยากเพียงนำไปเสร็จมาที่เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบเอกสารเมื่อถูกต้องแล้วก็จะทำหนังสือเสนอหัวหน้าแผนกการเงิน แล้วรับเงินเลย ถ้าจำนวนเงินไม่เกิน 10,000 บาท รับในเวลา 8.30-15.30 น. ถ้าจำนวนเงินที่เบิกเกินกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป เจ้าหน้าที่การเงินจะเป็นผู้นัดวันและเวลาเอง

การใช้สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนส่วนใหญ่ ไม่เข้าใจสิทธิประโยชน์ของประกันสังคม เช่น การส่งเงินสมทบครบ 90 วัน จึงจะได้รับบัตรรับรองสิทธิผู้ประกันตน และสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ในโรงพยาบาลประกันสังคมที่เลือก ทางโรงพยาบาลสมุทรปราการมีฝ่ายประกันสังคมที่จัดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์กับผู้ประกันตน และ

ยังมีการให้ความรู้เรื่องประกันสังคม โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ด้วยเครื่องขยายเสียงตามสายที่แผนกผู้ป่วยนอกในตอนเช้าหรือกลางวันในวันและเวลาราชการ

สำหรับความคิดเห็นในเรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคมครอบคลุมและให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกันตน ยังไม่ดีพอ ในส่วนความคุ้มครองที่ได้รับสิทธิใน 6 กรณี ควรจะให้ความคุ้มครองถึงการว่างงานด้วย เนื่องจากในสภาพปัจจุบันที่เกิดปัญหาเศรษฐกิจและสังคมส่งผลให้ลดจำนวนการผลิตและกำลังผู้ใช้แรงงานลง จึงมีผลทำให้เกิดการว่างงานในอัตราสูง ดังนั้นจึงควรมีการทบทวนนโยบายใหม่โดยให้กระทรวงสาธารณสุขประสานงานกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยรับการรักษายาบาลกับผู้ป่วยที่ประกันตน 6 เดือน โดยให้ลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงานไปขอยื่นแสดงที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ขอบัตรรับรองการว่างงาน แล้วจึงมาใช้สิทธิในการรักษายาบาลได้ จากประสบการณ์ที่ทำงานในหน้าที่ปัจจุบัน พบว่ามีการร้องเรียนเรื่องการรักษายาบาลบ่อยครั้งในเรื่องการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ประกันตนและเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน แต่เมื่ออธิบายและชี้แจงก็ไม่เกิดปัญหา ทั้งนี้ รวมถึงเรื่องความรู้สึกว่า ยาที่ใช้ขาดคุณภาพ ไม่ดีรักษาไม่หาย หมอดูแลไม่ดี ทางโรงพยาบาลจึงแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลดลง ส่วนปัญหาที่พบอีกก็คือ ผู้ประกันตนบางคนต้องการพบแพทย์ ซึ่งมีใช้หมอมประกันสังคมที่โรงพยาบาลจัดไว้ ซึ่งทางเจ้าหน้าที่จะชี้แจงว่าผู้ประกันตนต้องจ่ายค่าบริการทางการแพทย์เอง หรือกรณีเข้านอนป่วยเป็นคนไข้ใน รับการรักษาหายแล้วไม่ยอมกลับ จะพักรักษาตัวต่อในโรงพยาบาล

มีผู้ประกันตนของโรงพยาบาลสมุทรปราการที่เป็นโรคมะเร็งจำเป็นต้องให้ยารักษาโดยใช้ยาเคมีบำบัด ซึ่งเดิมก่อนเป็นผู้ประกันตนของโรงพยาบาลสมุทรปราการ เคยป่วยและรักษาตัวในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ประวัติการรักษายาบาลก็อยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จึงให้โรงพยาบาลสมุทรปราการทำหนังสือส่งตัวไปรักษายาบาลต่อที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ประสานงานแล้วไม่ยอมรับผู้ป่วย ให้ส่งไปรักษายาบาลในโรงพยาบาลที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เมื่อผู้ประกันตนยืนยันจะใช้โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ทางเจ้าหน้าที่จึงประสานงานกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอีกครั้ง เมื่อไม่สามารถรับการรักษา ทางโรงพยาบาลประกันสังคมต้องชี้แจงและอธิบายให้ผู้ประกันตนเข้าใจ และให้ผู้ประกันตนไปติดต่อประสานงานเอง จนผู้ประกันตนตระหนักเองว่า ขั้นตอนการติดต่อขัดข้องเกิดปัญหาในส่วนใด ในที่สุดผู้ประกันตนยินยอมไปรักษาต่อที่สถาบันมะเร็งแห่งชาติ โดยใช้หนังสือส่งตัวจากโรงพยาบาลประกันสังคมยืนยันการรับผิดชอบค่ารักษายาบาล ทางสำนักงานประกันสังคม จะให้เบิกค่าเคมีบำบัดเป็นเงิน 20,000 บาท/ปี/ราย ในสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนมีรายละเอียดมากมายที่ได้รับ การเบิกจ่ายเป็นค่า

ตรวจรักษาพิเศษ เช่นการตรวจ CT SCAN ในรายที่จำเป็นซึ่งแพทย์เห็นสมควร ผู้ประกันตนบางคนไม่เข้าใจ เรียกร้องการตรวจพิเศษ ก็ต้องให้ปรึกษา กองประสานงานการแพทย์สำนักงานประกันสังคมเป็นผู้ดำเนินการให้ประกันสังคมมีการตรวจสอบและปรับปรุงบริการ โดยส่งเจ้าหน้าที่มาเยี่ยม มีการจัดการอบรม สัมมนา มีการประชาสัมพันธ์ มีหนังสือแจ้งข่าวสารให้ทราบเป็นระยะ ในเรื่อง กระบวนการใช้สิทธิและปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนจะพบว่า มีบางกรณีที่ผู้ป่วยประกันตนขาดสิทธิประโยชน์ของบัตรประกันสังคม ก็ใช้สิทธิบัตรสังคมสงเคราะห์หรือสำรองจ่ายเงินแล้วไปเรียกกับประกันสังคมเอง ส่วนปัญหาที่พบก็มักจะเป็นกรณีเจ็บป่วยรักษาพยาบาลฉุกเฉินใน 72 ชั่วโมงแรก ถ้าทางโรงพยาบาลให้การรักษาไปแล้ว ไม่มีการเซ็นเอกสารแบบสรุปค่ารักษาพยาบาลเบิกภายใน 72 ชั่วโมง (สปส.2-15) แนบไปด้วย ทางประกันสังคมจะไม่จ่ายเงินให้ทางโรงพยาบาล ส่วนอีกเรื่องที่พบเป็นการก้ำกึ่งว่าเป็นการใช้สิทธิประกันสังคมได้หรือไม่ ก็คือ การตั้งครรภ์จะคลอด 28 สัปดาห์ แล้วมีเลือดออกก่อนกำหนด แต่ผู้ประกันตนจ่ายเงินยังไม่ครบ เงื่อนไข 7 เดือนไม่เข้าข่ายใช้สิทธิประกันสังคม ต้องเป็นการเจ็บป่วยแท้งบุตรแทนกรณีร้องเรียนที่พบบ่อย คือ มารักษาแล้วต้องรอแพทย์นาน เมื่อแพทย์มาดูอาการแล้วตรวจเร็วเกินไป สงสัยโดยไม่ตรวจร่างกายให้ละเอียด กับอีกเรื่องที่พบมากคือ ต้องการให้แพทย์ มาดูแล (กรณีคนไข้ใน) ซึ่งแพทย์ทางอายุรกรรมมีน้อย กว่าที่จะตรวจเยี่ยมคนไข้ครบทุกเตียงที่รับผิดชอบ และต้องตรวจรักษาคนไข้นอก บางครั้งเมื่อเกิดปัญหาเจ็บป่วยขณะนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล แพทย์ก็สั่งยาทางโทรศัพท์ ไม่มีเวลาไปดูอาการทันที ส่วนในแผนกก็จะมามีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับไม่มีใครดูแลให้การพยาบาล เพราะโรงพยาบาลของรัฐมีบุคลากรน้อย ดูแลไม่ทั่วถึง ทางโรงพยาบาลจัดเตียงสำหรับผู้ประกันตนเป็นคนไข้ในไว้ 8 เตียง แต่ถ้ามีมากกว่าก็พยายามจัดให้ได้เป็นราย ๆ ไป

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกันสังคมซึ่งเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายน่าจะร่วมมือกันเพื่อให้ผู้ประกันตนได้รับประโยชน์มากขึ้น เจ้าของหรือผู้บริหารระดับสูงของสถานประกอบการควรจะให้ลูกจ้างรับรู้สิทธิเบื้องต้น เพราะเคยไปสัมมนาอบรมความรู้เกี่ยวกับประกันสังคมรุ่นเดียวกันเป็นระดับหัวหน้า แต่เมื่อมีผู้ประกันตนมารับบริการจากสถานประกอบการเหล่านั้นกลับไม่รู้สิทธิประโยชน์ของตนเพราะอบรมไปแล้วไม่ได้ไปประชาสัมพันธ์ให้ลูกจ้างทราบ นอกจากนี้ก็คือ อยากให้โรงพยาบาลเอกชนมีส่วนร่วมในด้านการรักษาพยาบาลเท่าที่เป็นไปได้ โดยขยายการรักษาให้ดีขึ้น ในผู้ประกันตนบางรายเคยเป็นผู้ประกันตนของโรงพยาบาลเอกชนเป็นไพร่อดยศจนคอโต พอเปลี่ยนโรงพยาบาลประกันสังคม มาเป็นโรง

พยาบาลสมุทรปราการแพทย์ต้องทำการผ่าตัดให้ทันที เพราะเกรงจะเกิดอันตรายกับผู้ป่วยถ้าเป็น
ไปได้ ถ้าเป็นไปได้ควรให้ความสนใจและปรับปรุงการบริการเพื่อประโยชน์ของผู้ประกันตน

บทสัมภาษณ์

คุณศิริฉัตร ชีรวณิชย์กุล

คุณศิริฉัตร ชีรวณิชย์กุล อายุ 39 ปี ผู้จัดการฝ่ายบุคคล บริษัทเบสท์แทน จำกัด ให้ความเห็นว่า

การใช้ระบบไตรภาคี ในระบบประกันสังคม เป็นที่กำหนดอัตราการจ่ายเงินสมทบเป็นการเหมาะสมที่ส่วนการสมทบของลูกจ้างและเจ้าของสถานประกอบการต้องสมทบในอัตราส่วนเท่า ๆ กัน ซึ่งในบริษัทที่แจ้งจำนวนผู้ประกันตนตามความเป็นจริง ต้องแบกภาระในแต่ละเดือนมากกว่า 100,000 บาท ในขณะที่รัฐจ่ายเงินสมทบเพียง 1% ของค่าจ้างนั้นควรจะปรับให้สูงขึ้นในอัตราส่วนเท่ากัน

ในการเลือกสถานพยาบาลประกันสังคม ทางเจ้าของสถานประกอบการให้พนักงานเลือกให้โรงพยาบาลตามความต้องการของพนักงานเองเพื่อความสะดวกของแต่ละคน โดยทางบริษัทจะมีเจ้าหน้าที่แผนกบุคคล เป็นตัวกลางประสานงานระหว่าง โรงพยาบาลและคนงานให้ได้รับบริการที่ดี และใกล้ที่ทำงานหรือบ้านเพื่อลดปัญหาเมื่อต้องใช้บริการด้านการรักษาพยาบาล การใช้สิทธิประโยชน์ด้านประกันสังคม ในบริษัทเบสท์แทน จำกัด พยายามให้คนงานทุกคนทำประกันสังคมเพื่อประโยชน์ของคนงานเองทั้งเมื่อเกิดเจ็บป่วยในและนอกเวลาทำงาน เป็นการป้องกันปัญหาข้อโต้แย้งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง

การใช้สิทธิประโยชน์กับผู้ประกันตนให้เท่าเทียมกันเกี่ยวกับเรื่องการรักษาพยาบาล เพราะบางโรงพยาบาลมีข้อมูลที่ดีมาก เมื่อขึ้นทะเบียนเวชระเบียนจะทราบทันทีว่าเป็นผู้ประกันตนจะใช้สิทธิหรือไม่ หรือต้องการจ่ายเงินเอง ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในมาตรฐานการรักษาของโรงพยาบาลประกันสังคม แต่ในบางโรงพยาบาล จะมีการบริการที่ดี ประสานกับบุคลากรของบริษัทดีมาก เมื่อมีพนักงานถูกส่งไปรักษาก็ได้รับบริการดี มีการอธิบายชี้แจงให้เข้าใจ เช่น มีคนงานปวดท้องไปรักษาพยาบาล จะชี้แจงให้ทางผู้รับการรักษาและทางบริษัททราบถึงผลประโยชน์ว่า ถ้าเบิกจากกองทุนทดแทนจะได้รับการชดเชยและเบิกได้ในวงเงินจำกัด ต่างจากการใช้ประกันสังคม การที่เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลชี้แจงรายละเอียดให้ทราบย่อมเป็นผลดีกับคนงานและเป็นประโยชน์ในการเรียกร้องเงินชดเชย และผลประโยชน์ทดแทนกรณีหยุดงานจากสำนักงานประกันสังคมได้ด้วย

ในเรื่องปัญหาความยุ่งยากของผู้ประกันตนในบริษัทเคยมีกรณีเกิดอุบัติเหตุจากมอเตอร์ไซด์เฉี่ยวชนกับรถเก๋งขณะข้ามถนน มูลนิธินำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลโดยไม่ยอมฟังว่าผู้บาดเจ็บมีประกันสังคมในโรงพยาบาลที่เลือกไว้แล้ว กลับนำไปส่งในอีกโรงพยาบาล ทั้ง ๆ ที่

ระยะทางของทั้งสองโรงพยาบาลอยู่ในระยะทางใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดปัญหามากมายขึ้นมาภายหลัง เพราะตามสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน จะได้รับความคุ้มครองใน 72 ชั่วโมงเท่านั้น ในส่วนที่เกินไปคนงานหรือบริษัทต้องรับผิดชอบสำรองจ่ายเอง และไม่อยู่ในเงื่อนไขที่จะเบิกเงินเดือนจากสำนักงานประกันสังคมได้ ในการเกิดปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้เจ้าของสถานประกอบการต้องออกกระเบียบโดยปิดประกาศให้ทราบทั่วกัน ทั้งบริษัทว่าหนึ่งต้องยืนยันกับมูลนิธิหรือผู้นำสงว่าใช้โรงพยาบาลประกันสังคมที่ตนเลือก สองถ้าฉุกเฉินจะต้องขอย้ายจากโรงพยาบาลที่เข้าป่วยฉุกเฉินไปยังโรงพยาบาลประกันสังคมที่ตนเลือกไว้โดยเร็วที่สุด ภายใน 72 ชั่วโมง ส่วนสิทธิในการเบิกค่าคลอดบุตร ทำฟัน หรืออื่น ๆ ก็ไม่พบปัญหาที่มีการเบิกจ่ายตามระบบราชการ ฝ่ายบุคคลจะมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะในเรื่องนี้ คือ รัฐบาลน่าจะแบ่งเบาภาระในส่วนการสมทบเงินกองทุนโดยคงสัดส่วนไว้ไม่ไหลลดลงตามที่กำหนดไว้เดิม ประกันสังคมน่าจะมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผลประโยชน์และสิทธิประโยชน์ผู้ประกันตนให้บริษัททราบมากขึ้น โดยเฉพาะ เอกสาร แผ่นพับ เผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติมขึ้น จากเอกสารเดือนหรือเรียกเก็บเงินสมทบซึ่งถ้ามีการล่าช้า จะต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตรา 2% ต่อเดือน เป็นการเพิ่มภาระกับสถานประกอบการทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นกว่าที่ควรจะเป็น การตรวจสอบคุณภาพโรงพยาบาลประกันสังคมควรมีเป็นระยะ ๆ และควรมีการประเมินผลปรับปรุงบริการให้กับผู้ประกันตนให้ดีขึ้น คุณภาพของยาและการรับยาควรมีมาตรฐานที่ดี ชี้แจงการใช้โดยละเอียด วิธีการรักษาของแพทย์ควรเท่าเทียมกันสำหรับผู้รับบริการทุกประเภท และที่สำคัญที่สุดก็คือ ทางโรงพยาบาลประกันสังคมควรเข้าใจนโยบายอย่างถ่องแท้และมีคุณธรรม

บทสัมภาษณ์

คุณสายพิน สมพงษ์

คุณสายพิน สมพงษ์ อายุ 29 ปี เจ้าหน้าที่ประสานงานประกันสังคมโรงพยาบาล ศิริรินทร์

มีความคิดเห็นต่อเงื่อนไขของประกันสังคม ในเรื่องการจ่ายเงินสมทบคิดว่าน้อยเกินไป น่าจะเพิ่มขึ้นจาก 1,000 บาท/คนปี อีกเล็กน้อยเพราะมีผู้มาใช้บริการด้านประกันสังคม 75,000 คน จากโควตา ปี 2543 จำนวนผู้ประกันตนที่ขอไว้จากสำนักงานประกันสังคม 100,000 คน การเลือกโรงพยาบาลประกันสังคมจะมีมาตรการและการสมทบเงินเหมาะสม ควรมีการปรับปรุงโดยศึกษาจากต่างประเทศแล้วนำมาใช้ให้เหมาะสม เช่น มีราคากลางที่มีโรงพยาบาลเข้าร่วมพิจารณาจ่ายตามครั้งที่เข้ามาใช้บริการ ให้ผลประโยชน์กับผู้ประกันตนเป็นสิ่งสำคัญ เช่น โรคหวัด จ่ายเงิน 100 บาท/ครั้ง ยาที่ใช้รายการ 1, 2, 3, ถ้าต้องการนอกเหนือกว่านั้นให้ผู้ป่วยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง จะเป็นการรับผิดชอบร่วมกัน และช่วยลดปัญหาการรักษาผู้ป่วยได้ ในแต่ละเดือนมีผู้ประกันตนมารับบริการตรวจแผนกผู้ป่วยนอก 13,000-15,000 ครั้ง/เดือน และตรวจรักษาในโรงพยาบาลเครือข่ายอีก 1,300-1,500 ครั้ง/เดือน จำนวนนี้รวมการล้างแผลและกายภาพบำบัดด้วย การเข้ารับบริการของผู้ประกันตนถ้ามีผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังก็เป็นภาระของโรงพยาบาล

การใช้สิทธิประโยชน์ประกันสังคมของผู้ประกันตน ในด้านการรักษาพยาบาลส่วนใหญ่ มักจะทราบในเรื่องหลักใหญ่ ๆ แต่ไม่ทราบรายละเอียดหรือข้อยกเว้น ยกตัวอย่างเช่น เรื่องการคลอดบุตรคิดว่าเบิกค่าคลอดบุตรได้โดยคลอดที่โรงพยาบาลประกันสังคมที่ตนเลือกแล้วไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ซึ่งในความเป็นจริงต้องจ่ายส่วนเกินและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพราะประกันสังคมเหมาะจ่ายค่าคลอดบุตร 4,000 บาท/ครั้ง ในบางรายมารับการรักษาแล้วต้องการใช้กองทุนทดแทน เพราะมีการจ่ายชดเชยรายได้มากกว่า แต่การรักษามีเงื่อนไขมากกว่าการใช้กองทุนประกันสังคม อีกทั้งเป็นการไม่ยุติธรรมกับทางโรงพยาบาลและนายจ้าง การมีกองทุน 2 ประเภทให้เลือกใช้บางครั้งเกิดความคลุมเครือไม่ชัดเจน ถ้าให้กองทุนทดแทนไม่ได้จะเปลี่ยนมาให้กองทุนประกันสังคม หรือ บางครั้งรักษาพยาบาลตามสิทธิประกันสังคมแต่จะเบิกค่าประโยชน์ทดแทนจากกองทุนทดแทน

ครอบคลุมและให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ในปี 2543 คิดว่าเพียงพอแล้วกับกรณีเจ็บป่วย อุบัติเหตุ การคลอด ทูพพลภาพและอื่น ๆ เนื่องจาก

สำนักงานประกันสังคมให้ผู้ประกันตนได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมในกรณีพิเศษ การจ่ายตามกฎหมายเกณฑ์ต่าง ๆ เช่นการเปลี่ยนถ่ายไขกระดูก การตรวจพิเศษทางห้องปฏิบัติ เป็นต้น

ปัญหาที่พบในการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลซึ่งจ่ายยาตามบัญชีหลัก ตามข้อตกลงของกระทรวงแรงงาน และ สถิติการสังคม ทำให้ผู้ประกันตนรู้สึกว่าเป็นยาไม่มีคุณภาพ รักษาแล้วอาการไม่ดีขึ้น สูญหาของบริษัต่างประเทศไม่ได้ นอกจากนี้ก็มีการร้องเรียนเรื่องการผ่าตัดลำไส้โดย ผู้ประกันตนเพศชาย มาพบแพทย์ด้วยอาการ ไส้เลื่อน (Hernia) ตรวจ 2-3 ครั้ง แพทย์ยังไม่ให้ผ่าตัด เมื่อพร้อมทางโรงพยาบาลโทรไปตามผู้ป่วยแล้วไม่พบผู้ป่วย หลังจากนั้นผู้ป่วยได้เข้าไปรับการผ่าตัดที่โรงพยาบาลอื่นซึ่งตนไม่ได้เลือก เป็นโรงพยาบาลประกันสังคม เนื่องจากมีอาการปวดตอนเช้า แพทย์ทำการผ่าตัดตอนบ่ายของวันเดียวกัน ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเรียกร้องให้ทางโรงพยาบาลประกันสังคมที่เลือกเป็นผู้รับผิดชอบ โรงพยาบาลศิริราชที่แจ้งว่าเป็นโรคที่รอได้ และไม่มีอาการของ Obstruction of Hernia และการผ่าตัดมิได้เป็น Emergency case เพราะไปรับการรักษาแล้วเตรียมการผ่าตัดป่วย แต่ทางคณะกรรมการแพทย์ของประสานงานการแพทย์ของสำนักงานประกันสังคมตัดสินใจว่า ผู้ประกันตนต้องได้รับการรักษา ด้วยการผ่าตัดเพราะเป็นโรคที่ไม่ควรรอการรักษา จำเป็นต้องผ่าตัด บางรายมีการส่งตัวไปรักษาต่อยังสถานพยาบาลอื่น ๆ ตามสัญญาความผูกพัน เช่น สถาบันมะเร็ง หรือโรงพยาบาลของรัฐแล้วมีการตรวจวิเคราะห์โรคโดยวิธีต่าง ๆ เช่น การรักษาโดยใช้การฉายรังสี การขอฟิล์ม เอกซเรย์การเบิกจ่ายเงินเพื่อนำไปเบิกจากสำนักงานประกันสังคมจะช้ามาก ควรมีการลดขั้นตอนลงเพื่อสะดวกรวดเร็ว

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับการประกันสังคม ในแง่ของโรงพยาบาลประกันสังคมนั้น ควรได้รับความเป็นธรรมจากสำนักงานประกันสังคมเกี่ยวกับการรับผู้ประกันตนกรณีเป็นโรคมามาก่อนเป็นผู้ประกันตนแล้วมีความพิการจะเปลี่ยนจากมาตรา 33 มาเป็น มาตรา 39 ซึ่งเมื่อมารับการรักษาพยาบาลไม่สามารถเขียนชื่อ เช่นชื่อได้ ใช้การพิมพ์มือแทนเมื่อรับการรักษาพยาบาล การทูลพลาภาพ จะต้องส่งเรื่องไปที่สำนักงานประกันสังคมก่อนเพื่อตรวจสอบสถานภาพที่ถูกต้องโดยคณะกรรมการการแพทย์ของสำนักงานประกันสังคมโรคเรื้อรังที่ต้องรักษาพยาบาลนานต้องฟอกโลหิต เช่น Chronic Renal Failure โรงพยาบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมาก จึงเห็นว่าควรเปลี่ยนแปลงระบบการจ่ายเงินจากเหมาจ่ายเป็นการจ่ายค่าตอบแทนแตกต่างตามแต่ละกลุ่ม ในต่างประเทศ เรียกการจัดกลุ่มนี้ว่า DRG (Diagnosis Related Groups) เพื่อพัฒนาระบบประกันสังคม เพื่อเฉลี่ยส่วนต่างไปให้กับคนอีกกลุ่มที่ขาดแคลนมากกว่า เพราะ

พบว่าผู้ประกันตนมารักษาโรคในโรงพยาบาลประกันสังคมหลักและเครือข่ายด้วยโรคหัวใจหรือปอดหัวหลาย ๆ ครั้ง

ผู้ประกันตนตาม มาตรา 39 ควรมีการตรวจสอบคุณสมบัติการเป็นผู้ประกันตนที่จะเลือกรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายไม่ใช่ให้คนพิการใช้สิทธิโดยไม่ชอบธรรม นอกจากนี้บางบริษัทนำญาติพี่น้อง บิดา มารดา บุตร เข้าเป็นผู้ประกันตนโดยมีอายุ 16 ปี หรืออายุ 76 ปี มีหลักฐานการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม ผู้ประกอบการควรมีความซื่อสัตย์ต่อสถานพยาบาล นอกจากนั้นเห็นสมควรว่าสำนักงานประกันสังคมควรณรงค์ให้ผู้ประกันตนทราบสิทธิประโยชน์ของตน โดยเผยแพร่ความรู้เรื่องประกันสังคม จัดอบรมสัมมนา แจกแผ่นพับ เอกสารเพื่อสื่อให้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาระบบประกันสังคมต่อไปในอนาคต

บทสัมภาษณ์

คุณบัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ

คุณบัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ นักพัฒนาองค์การพัฒนาเอกชน ให้สัมภาษณ์ เรื่องเงื่อนไขของประกันสังคมในการจ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคมโดยแบ่งเป็น 3 ระยะเวลา คือ ระยะเวลาที่ 1 เริ่มจ่ายเงินสมทบ 3 ฝ่ายเท่ากัน เพื่อคุ้มครองประโยชน์ทดแทน 4 กรณีพร้อมกัน คือ กรณีประสบอันตราย ทูพพลภาพ ตายและคลอดบุตร ระยะเวลาที่ 2 ใช้บังคับกรณีสงเคราะห์บุตร และชราภาพ โดยรัฐไม่ต้องจ่ายเงินสมทบเท่ากับฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง ระยะเวลาที่ 3 ใช้บังคับ เมื่อรัฐบาลตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ประกันการว่างงาน การเลือกสถานพยาบาล ควรมีการรื้อระบบการคัดเลือกโรงพยาบาลใหม่ให้มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่รัดกุม ตลอดจนควรมีการกำหนด ราคากลางค่ารักษาพยาบาล แต่การใช้ระบบเหมาจ่ายค่ารักษาพยาบาลแก่สถานพยาบาลประกันสังคมที่ผ่านมาส่งผลให้ได้รับการพิจารณาเป็นทางเลือกหนึ่งของการปรับปรุงระบบสวัสดิการ รักษาพยาบาลข้าราชการเพื่อป้องกันการทุจริต สำหรับผู้ประกันตนยังขาดความเข้าใจ ไม่สนใจ และไม่กล้าเลือกสถานพยาบาลด้วยตนเอง ยอมให้นายจ้างเลือกให้เพราะตั้งใกล้โรงงาน หรือเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ไม่ต้องยุ่งยากเสียเวลาตอบแบบคัดเลือกสถานพยาบาลด้วยตนเอง การใช้สิทธิประโยชน์ประกันสังคมของผู้ประกันตนส่วนใหญ่มักมีปัญหาความเข้าใจส่วนบุคคลไม่รู้สิทธิของตนเอง ด้านองค์กรมักขาดนโยบายการตรวจสอบและมีส่วนร่วมพัฒนางานประกันสังคมอย่างจริงจังในระยะยาว ด้านนายจ้างพบว่าบางแห่งโกงคนงาน มีผลประโยชน์กับโรงพยาบาล บางแห่งไม่ส่งรายชื่อ ไม่ส่งบัตรรับรองสิทธิและบัตรประกันสังคมให้คนงาน ด้านสถานพยาบาลและบริการทางการแพทย์ บางแห่งไม่ยอมรักษาผู้ประสบอุบัติเหตุฉุกเฉินทันที บางแห่งกำหนดให้คนงานต้องแสดงบัตรประจำตัวก่อนจึงจะรักษาให้ บางแห่งมีการเปลี่ยนชองยา/ชนิดยาต่อหน้าคนงาน ด้านการบริหารของสำนักงานประกันสังคมก็คือการใช้วิธีเหมาจ่ายค่ารักษาพยาบาล เป็นการสร้างกำไรแก่โรงพยาบาล พระราชบัญญัติประกันสังคมครอบคลุมและให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกันตนไม่เพียงพอ ควรให้พิจารณาลดประเภทกิจการหรือลูกจ้างที่ไม่ใช้กองทุนประกันสังคม เพื่อขยายฐานการมีส่วนร่วมของผู้มีรายได้ประจำและทำงานมั่นคงเข้าสู่ระบบประกันสังคม ควรแก้ไขกฎหมาย ผลักดันกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมให้ออกกฎกระทรวงหรือพระราชกฤษฎีกา ยกเว้นกิจการหรือลูกจ้างที่ไม่เข้ากองทุนเงินทดแทนหรือกองทุนประกันสังคม และเร่งรัดการขยายความคุ้มครองและปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน ที่พบบ่อยส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องปัญหาการรับบริการทางการแพทย์ เช่น คุณภาพยา ปริมาณยา รอตรวจนาน การย้ายผู้ประกันตนกรณีอุบัติเหตุและฉุกเฉินภายใน 72 ชั่วโมง ปัญหาส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องการตรวจ

รักษาไม่ละเอียดเท่าที่ควร และผู้ประกันตนเริ่มเข้าใจในการรักษาของแพทย์ซึ่งมีปริมาณปัญหาเพิ่มขึ้น แสดงว่าผู้ประกันตนเริ่มเข้าใจการรักษาสิทธิ จึงช่วยกันสอดส่องและแจ้งสำนักงานประกันสังคมเพื่อให้แก้ไขปรับปรุงและกำกับดูแลสถานพยาบาลในโครงการประกันสังคม กระบวนการใช้สิทธิและปกป้องสิทธิของผู้ประกันตน ในภาพรวมพบว่าผู้ประกันตนยังขาดข้อมูลไม่รู้ ไม่เข้าใจ ไม่กล้าและไม่สนใจไปใช้สิทธิ บางรายกลัวมีปัญหาในการทำงาน บางรายไม่รู้จักพูดหรือให้ข้อมูลความเจ็บป่วย จึงไม่เข้าใจช่องทางและวิธีการร้องเรียนหรือร้องทุกข์

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการขยายความคุ้มครองไปสู่สถานประกอบการที่มีการว่างงานตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป เพื่อสร้างหลักประกันสังคมแก่ลูกจ้างในกิจการขนาดเล็ก ธุรกิจรับเหมาช่วงหรือกิจการนอกระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายคุ้มครองแรงงาน และจะต้องมีการปรับปรุงมาตรฐานบังคับใช้กฎหมายและกลไกการบริหารที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ เข้าถึงกิจการขนาดเล็กให้มากขึ้น

2. การพิจารณาลดประเภทกิจการหรือลูกจ้างที่ไม่อยู่ในบังคับใช้ของกองทุนประกันสังคม เพื่อขยายฐานกิจการมีส่วนร่วมของผู้ทำงานที่มีความมั่นคง มีรายได้ประจำเข้าสู่ระบบ (โดยเฉพาะข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ) ซึ่งจะส่งผลต่อการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และสร้างเสริมความมั่นคงทางสังคมแก่แรงงานกลุ่มต่าง ๆ ได้กว้างขึ้น

3. เร่งรัดการประกาศใช้กองทุนประกันสังคมกรณีการว่างงาน

4. ควรมีการขยายความคุ้มครองไปสู่การสงเคราะห์บุตร เมื่อผู้ประกันตนสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง

5. รัฐควรมีมาตรการพิเศษ เช่น การลดหย่อนอัตราเงินสมทบที่จะจ่ายเข้ากองทุน เพื่อช่วยเหลือลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำ เนื่องจากลูกจ้างกลุ่มนี้มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงตนและครอบครัวและรัฐไม่ควรกำหนดฐานค่าจ้างสูงสุดสำหรับคำนวณเงินสมทบ หรือควรขยายฐานค่าจ้างสูงสุดเป็นระยะ เช่น ปีละ 1 ครั้ง 2-3 ปีครั้ง เพื่อให้ผู้มีรายได้สูงมีภาระจ่ายเงินสมทบมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ

ภาคผนวก ค

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ 11 สิงหาคม 2533 เป็นปีที่ 45 ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติหมวด 2 ของลักษณะ 2 ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบทบัญญัติมาตรา 40 ให้ใช้บังคับภายในสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2497 บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

- (1) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน และลูกจ้างชั่วคราวรายชั่วโมง ของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน
- (2) ลูกจ้างของรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ
- (3) ลูกจ้างของนายจ้างที่มีสำนักงานในประเทศ และไปประจำทำงานในต่างประเทศ
- (4) ครูหรือครูใหญ่ของโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน
- (5) นักเรียน นักเรียนพยาบาล นิสิตหรือนักศึกษาหรือแพทย์ฝึกหัดซึ่งเป็นลูกจ้างของโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือโรงพยาบาล
- (6) กิจการหรือลูกจ้างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 5 ในพระราชบัญญัตินี้

"ลูกจ้าง" หมายความว่า ผู้ซึ่งทำงานให้นายจ้าง โดยรับค่าจ้างไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร แต่ไม่รวมถึงลูกจ้าง ซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้านอันมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย

"นายจ้าง" หมายความว่า ผู้ซึ่งรับลูกจ้างเข้าทำงาน โดยจ่ายค่าจ้างและให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคลให้

หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล และผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลให้ทำการแทนด้วย

"ค่าจ้าง" หมายความว่า เงินทุกประเภทที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเป็นค่าตอบแทนการทำงานในวันและเวลาทำงานปกติไม่ว่าจะคำนวณตามระยะเวลาหรือคำนวณตามผลงานที่ลูกจ้างทำได้ และให้หมายความรวมถึงเงินที่นายจ้างจ่ายให้ในวันหยุดและวันลาซึ่งลูกจ้างไม่ได้ทำงานด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าจะกำหนด คำนวณหรือจ่ายในลักษณะใดหรือโดยวิธีการใด และไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร

"วันทำงาน" หมายความว่า วันที่กำหนดให้ลูกจ้างทำงานตามปกติ

"ผู้ประกันตน" หมายความว่า ผู้ซึ่งจ่ายเงินสมทบอันก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัตินี้

"การคลอดบุตร" หมายความว่า การที่ทารกออกจากครรภ์มารดาซึ่งมีระยะเวลาตั้งครรภ์ไม่น้อยกว่ายี่สิบแปดสัปดาห์ไม่ว่าทารกจะมีชีวิตรอดอยู่หรือไม่

"ทุพพลภาพ" หมายความว่า การสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพของอวัยวะหรือของร่างกาย หรือสูญเสียสภาพปกติของจิตใจ จนไม่สามารถทำงานได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนด

"ว่างงาน" หมายความว่า การที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเนื่องจากนิติสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานสิ้นสุดลง

"กองทุน" หมายความว่า กองทุนประกันสังคม

"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานประกันสังคม

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการประกันสังคม

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการประกันสังคม

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 ในการคำนวณค่าจ้างเพื่อการออกเงินสมทบให้ถือเอาค่าจ้างที่คิดเป็นรายวันเป็นเกณฑ์คำนวณ

ในการคำนวณค่าจ้างที่มีไซค่าจ้างรายเดือนให้เป็นค่าจ้างรายเดือนให้ถือว่าค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับจริงในเดือนใดเป็นค่าจ้างรายเดือนของเดือนนั้น

เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาการส่งเงินสมทบของผู้ประกันตนให้ถือว่าเงินสมทบที่หักจากค่าจ้างที่จ่ายให้ลูกจ้างในเดือนใดเป็นการจ่ายเงินสมทบของเดือนนั้น และไม่ว่าเงินสมทบนั้นจะได้หักไว้หรือนำส่งเดือนละกี่ครั้ง ให้ถือว่ามีระยะเวลาในการจ่ายเงินสมทบเท่ากับหนึ่งเดือน

มาตรา 7 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้อำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

การประกันสังคม

หมวด 1 การเป็นผู้ประกันตน

มาตรา 33 ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์เป็นผู้ประกันตน

ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนอยู่แล้วตามวรรคหนึ่งเมื่อมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ และยังเป็นลูกจ้างของนายจ้างซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตนต่อไป

มาตรา 34 ให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างที่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ยื่นแบบรายการแสดงรายชื่อผู้ประกันตน อัตราค่าจ้าง และข้อความอื่นตามแบบที่เลขาธิการกำหนดต่อสำนักงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตน

มาตรา 35 ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการได้ว่าจ้างโดยวิธีที่เหมาะสมจ่ายค่าแรงมอบให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดรับช่วงไปควบคุมดูแลการทำงานและรับผิดชอบจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างอีกทอดหนึ่งก็ดี มอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้จัดหาลูกจ้างมาทำงานอันมิใช่การประกอบธุรกิจจัดหางานก็ดี โดยการงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดในกระบวนการผลิตหรือธุรกิจซึ่งกระทำในสถานประกอบกิจการหรือสถานที่ทำงานของผู้ประกอบกิจการและเครื่องมือที่สำคัญ

สำหรับใช้ทำงานนั้น ผู้ประกอบกิจการเป็นผู้จัดหา กรณีเช่นนี้ผู้ประกอบกิจการย่อมอยู่ในฐานะ นายจ้างซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ผู้รับเหมาค่าแรงตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ยื่นแบบรายการต่อสำนักงานตามมาตรา 34 ในฐานะนายจ้าง ให้ผู้รับเหมาค่าแรงมีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกับ นายจ้างในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้ประกอบกิจการหลุดพ้นจากความรับผิดชอบในหนี้เงินสมทบและ เงินเพิ่มเพียงเท่าที่ผู้รับเหมาค่าแรงได้นำส่งสำนักงาน

มาตรา 36 เมื่อนายจ้างยื่นแบบรายการตามมาตรา 34 แล้ว ให้สำนักงานออกหนังสือ สำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนประกันสังคมให้แก่นายจ้าง และออกบัตรประกันสังคมให้แก่ลูกจ้าง ทั้งนี้ ตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 37 ในกรณีที่ความปรากฏแก่สำนักงานหรือจากคำร้องของลูกจ้างว่านายจ้าง ไม่ยื่นแบบรายการตามมาตรา 34 หรือยื่นแบบรายการแล้ว แต่ไม่มีชื่อลูกจ้างบางคนซึ่งเป็นผู้ ประกันตนตามมาตรา 33 ในแบบรายการนั้น ให้สำนักงานมีอำนาจบันทึกรายละเอียด ในแบบรายการตามมาตรา 34 โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แล้วออกหนังสือสำคัญ แสดงการขึ้นทะเบียนประกันสังคมให้แก่เจ้าหน้าที่และหรือออกบัตรประกันสังคมให้แก่ลูกจ้าง ตามมาตรา 36 แล้วแต่กรณี

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เลขาราชการหรือผู้ซึ่งเลขาราชการมอบหมายจะดำเนินการ สอบสวนก่อนก็ได้

มาตรา 38 ความเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 สิ้นสุดลงเมื่อผู้ประกันตนนั้น

- (1) ตาย
- (2) สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง

ในกรณีที่ผู้ประกันตนที่สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างตาม (2) ได้ส่งเงินสมทบครบตาม เงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดสิทธิตามบทบัญญัติในลักษณะ 3 แล้ว ให้ผู้นั้นมีสิทธิตามบทบัญญัติใน หมวด 2 หมวด 3 หมวด 4 และหมวด 5 ต่อไปอีกหกเดือนนับแต่วันที่สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างหรือ ตามระยะเวลาที่กำหนดเพิ่มขึ้นในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องไม่เกินสิบสองเดือนนับแต่วันที่ สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง

มาตรา 39 ผู้ใดเคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 โดยจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน และต่อมากลายเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา 38 (2) ถ้าผู้นั้นประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ให้แสดงความจำนงต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

จำนวนเงินที่ใช้เป็นหลักฐานในการคำนวณเงินสมทบที่ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งต้องส่งเข้ากองทุนตามมาตรา 46 วรรคสอง ให้เป็นไปตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจในขณะนั้นด้วย

ให้ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนเดือนละครั้งภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป

ผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่งซึ่งไม่ส่งเงินสมทบ หรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคสาม ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่ยังมิได้นำส่ง หรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบสำหรับเศษของเดือนถ้าถึงสิบห้าวันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือน ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปิดทิ้ง

มาตรา 40 บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 จะสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน ตมพระราชบัญญัตินี้ได้ โดยให้แสดงความจำนงต่อสำนักงาน

หลักเกณฑ์ และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับ ตามมาตรา 54 ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 41 ความเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 39 สิ้นสุดลงเมื่อผู้ประกันตนนั้น

- (1) ตาย
- (2) ได้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 อีก
- (3) ลาออกจากความเป็นผู้ประกันตนโดยการแสดงความจำนงต่อสำนักงาน
- (4) ไม่ส่งเงินสมทบสามเดือนติดต่อกัน
- (5) ภายในระยะเวลาสิบสองเดือนส่งเงินสมทบมาแล้วไม่ครบเก้าเดือน

การสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตาม (4) สิ้นสุดลงตั้งแต่เดือนแรกที่ไม่ส่งเงินสมทบ และการสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตาม (5) สิ้นสุดลงในเดือนที่ส่งเงินสมทบไม่ครบเก้าเดือน

ในกรณีที่ผู้ประกันตนที่สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนตาม (3) (4) และ (5) ได้ส่งเงินสมทบครบตามเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดสิทธิตามบทบัญญัติในลักษณะ 3 แล้ว ให้ผู้นั้นมีสิทธิตามบทบัญญัติในหมวด 2 หมวด 3 หมวด 4 และหมวด 5 ต่อไปอีกหกเดือนนับแต่วันที่สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

มาตรา 42 เพื่อก่สิทธิแก่ผู้ประกันตนในการขอรับประโยชน์ทดแทนตามบทบัญญัติลักษณะ 3 ให้นับระยะเวลาประกันตนตามมาตรา 33 และหรือมาตรา 39 ทุกช่วงเข้าด้วยกัน

มาตรา 43 กิจการใดที่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัตินี้ แม้ว่าภายหลังกิจการนั้นจะมีจำนวนลูกจ้างลดลงเหลือน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ก็ตาม ให้กิจการดังกล่าวอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัตินี้ต่อไปจนกว่าจะเลิกกิจการและให้ลูกจ้างที่เหลืออยู่เป็นผู้ประกันตนต่อไป ในกรณีที่กิจการนั้นได้รับลูกจ้างใหม่เข้าทำงาน ให้ลูกจ้างใหม่นั้นเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย แม้ว่าจำนวนลูกจ้างรวมทั้งสิ้นจะไม่ถึงจำนวนที่กำหนดไว้ก็ตาม

มาตรา 44 ในกรณีที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อความในแบบรายการที่ได้ยื่นไว้ต่อสำนักงานเปลี่ยนแปลงไป ให้นายจ้างแจ้งเป็นหนังสือต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด เพื่อขอเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ให้นำความในมาตรา 37 มาใช้บังคับแก่กรณีที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้โดยอนุโลม

มาตรา 45 ในกรณีที่หนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนประกันสังคมหรือบัตรประกันสังคมสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้นายจ้าง หรือผู้ประกันตนยื่นคำขอรับใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนประกันสังคม หรือใบแทนบัตรประกันสังคมแล้วแต่กรณี ต่อสำนักงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลายหรือชำรุด ดังกล่าว ทั้งนี้ ตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด

ประโยชน์ทดแทน

หมวด 1 บททั่วไป

มาตรา 54 ผู้ประกันตนหรือบุคคลตามมาตรา 73 มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนดังต่อไปนี้

- (1) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

- (2) ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร
- (3) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ
- (4) ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย
- (5) ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร
- (6) ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ
- (7) ประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน ยกเว้นผู้ประกันตนตามมาตรา 39

หมวด 2 ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

มาตรา 62 ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน

มาตรา 63 ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน ได้แก่

- (1) ค่าตรวจวินิจฉัยโรค
- (2) ค่าบำบัดทางการแพทย์
- (3) ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล
- (4) ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์
- (5) ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ป่วย
- (6) ค่าบริการอื่นที่จำเป็น

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ผู้ประกันตนที่ต้องการหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาลตามคำสั่งของแพทย์ให้ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 64 ด้วย

มาตรา 64 ในกรณีที่ผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละห้าสิบของค่าจ้างตามมาตรา 57 สำหรับการที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาลตามคำสั่งของแพทย์ครั้งหนึ่งไม่เกินเก้าสิบวัน และในระยะเวลาหนึ่งปีปฏิทินต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เว้นแต่การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันแต่ไม่เกินสามร้อยหกสิบห้าวัน

ระยะเวลาได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ ให้เริ่มนับแต่วันแรกที่ต้องหยุดงานตามคำสั่งแพทย์จนถึงวันสุดท้ายที่แพทย์กำหนดให้หยุดงาน หรือจนถึงวันสุดท้ายที่หยุดงานในกรณีผู้ประกันตนกลับเข้าทำงานก่อนครบกำหนดเวลาตามคำสั่งของแพทย์แต่ไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับค่าจ้างจากนายจ้างในระหว่างหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือมีสิทธิตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน สัญญาจ้างแรงงาน หรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างแล้วแต่กรณี ผู้ประกันตนไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามวรรคหนึ่งจนกว่าสิทธิได้รับเงินค่าจ้างนั้นได้สิ้นสุดลง จึงจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนดังกล่าวเท่าระยะเวลาที่คงเหลือ และถ้าเงินค่าจ้างที่ได้รับจากนายจ้างในกรณีได้น้อยกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้จากกองทุน ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากกองทุนในส่วนที่ขาดด้วย

หมวด 3 ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร

มาตรา 65 ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรสำหรับตนเองหรือภริยา หรือสำหรับหญิงซึ่งอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตนโดยเปิดเผยตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดถ้าผู้ประกันตนไม่มีภริยา ทั้งนี้ ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือน

ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร ให้ผู้ประกันตนแต่ละคนมีสิทธิได้รับสำหรับการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้ง

มาตรา 66 ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร ได้แก่

- (1) ค่าตรวจและรับฝากครรภ์
- (2) ค่าบำบัดทางการแพทย์
- (3) ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์
- (4) ค่าทำคลอด
- (5) ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล
- (6) ค่าบริบาลและค่ารักษาพยาบาลทารกแรกเกิด
- (7) ค่ารพพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ป่วย
- (8) ค่าบริการอื่นที่จำเป็น

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ผู้ประกันตนซึ่งต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรให้ได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 67 ด้วย

มาตรา 67 ในกรณีที่ผู้ประกันตนหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้งเป็นการเหมาจ่ายในอัตราครั้งละร้อยละห้าสิบของค่าจ้างตามมาตรา 57 เป็นเวลาเก้าสิบวัน

มาตรา 68 ในกรณีที่ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนไม่สามารถรับประโยชน์ทดแทนตามมาตรา 66 ได้ เนื่องจากผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนไม่ได้คลอดบุตรในสถานพยาบาลตามมาตรา 59 ให้ผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทนการคลอดบุตรตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

หมวด 4 ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ

มาตรา 69 ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพอันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนทุพพลภาพผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือน

มาตรา 70 ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ ได้แก่

- (1) ค่าตรวจวินิจฉัยโรค
- (2) ค่าบำบัดทางการแพทย์
- (3) ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์
- (4) ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล
- (5) ค่ารถพาหนะหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ทุพพลภาพ
- (6) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย จิตใจและอาชีพ
- (7) ค่าบริการอื่นที่จำเป็น

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 71 ในกรณีที่ผู้ประกันตนทุพพลภาพอันมิใช่เนื่องมาจากการทำงานให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละห้าสิบของค่าจ้างตามมาตรา 57 ตลอดชีวิต

มาตรา 72 ในกรณีที่คณะกรรมการการแพทย์วินิจฉัยว่าการทุพพลภาพของผู้ประกันตนได้รับการฟื้นฟูตามมาตรา 70 (6) จนมีสภาพดีขึ้นแล้ว ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายพิจารณาสั่งลดเงินทดแทนการขาดรายได้เนื่องจากการทุพพลภาพได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ในกรณีที่ได้มีการลดเงินทดแทนการขาดรายได้ตามวรรคหนึ่งไปแล้ว ต่อมาในภายหลังปรากฏว่าเหตุทุพพลภาพนั้นมีสภาพเสื่อมลง ถ้าคณะกรรมการการแพทย์วินิจฉัยว่าการทุพพลภาพนั้นเสื่อมลงไปจากที่เคยวินิจฉัยไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการพิจารณาเพิ่มเงินทดแทนการขาดรายได้ได้นั้นได้

หมวด 5 ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย

มาตรา 73 ในกรณีที่ผู้ประกันตนถึงแก่ความตายโดยมิใช่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงาน ถ้าภายในระยะเวลาหกเดือนก่อนถึงแก่ความตายผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน ให้จ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย ดังนี้

(1) เงินค่าทำศพตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยเท่าของอัตราสูงสุดของค่าจ้างขั้นต่ำรายวัน ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ให้จ่ายให้แก่บุคคลตามลำดับ ดังนี้

(ก) บุคคลซึ่งผู้ประกันตนทำหนังสือระบุให้เป็นผู้จัดการศพ และได้เป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

(ข) สามีภรรยา บิดามารดา หรือบุตรของผู้ประกันตนซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

(ค) บุคคลอื่นซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

(2) เงินสงเคราะห์กรณีผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งผู้ประกันตนทำหนังสือระบุให้เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์นั้น แต่ถ้าผู้ประกันตนมิได้มีหนังสือระบุไว้ ก็ให้นำมาเฉลี่ยจ่ายให้แก่สามีภรรยา บิดามารดา หรือบุตรของผู้ประกันตนในจำนวนที่เท่ากัน ดังนี้

(ก) ถ้าก่อนถึงแก่ความตาย ผู้ประกันตนได้ส่งเงินสมทบมาแล้วตั้งแต่สามสิบหกเดือนขึ้นไป แต่ไม่ถึงสิบปี ให้จ่ายเงินสงเคราะห์เป็นจำนวนเท่ากับร้อยละห้าสิบของค่าจ้างรายเดือนที่คำนวณได้ตามมาตรา 57 คูณด้วยสาม

(ข) ถ้าก่อนถึงแก่ความตาย ผู้ประกันตนได้ส่งเงินสมทบมาแล้วตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ให้จ่ายเงินสงเคราะห์เป็นจำนวนเท่ากับร้อยละห้าสิบของค่าจ้างรายเดือนที่คำนวณได้ตามมาตรา 57 คุณด้วยสิบ

มาตรา 73 ทวิ ในกรณีที่ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพตามมาตรา 71 ถึงแก่ความตาย ให้นำความในมาตรา 73 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้นำเงินทดแทนการขาดรายได้ที่ผู้ประกันตนได้รับในเดือนสุดท้ายก่อนถึงแก่ความตายมาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ

ในกรณีที่ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพนั้นอยู่ในข่ายที่จะได้รับเงินค่าทำศพ และเงินสงเคราะห์กรณีผู้ประกันตนถึงแก่ความตายในฐานะที่เป็นผู้ประกันตนและในฐานะที่เป็นผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพตามวรรคหนึ่งในเวลาเดียวกัน ให้มีสิทธิได้รับเงินค่าทำศพและเงินสงเคราะห์กรณีผู้ประกันตนถึงแก่ความตายตามมาตรา 73 เพียงทางเดียว

หมวด 6 ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร

มาตรา 74 ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรต่อเมื่อภายในระยะเวลาสามสิบหกเดือนก่อนเดือนที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบสองเดือน

มาตรา 75 ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร ได้แก่

- (1) ค่าสงเคราะห์ความเป็นอยู่ของบุตร
- (2) ค่าเล่าเรียนบุตร
- (3) ค่ารักษาพยาบาลบุตร
- (4) ค่าสงเคราะห์อื่นที่จำเป็น

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 75 ทวิ ในกรณีที่ผู้ประกันตนซึ่งมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรตามมาตรา 74 หากผู้ประกันตนนั้นเป็นผู้ทุพพลภาพซึ่งมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพหรือถึงแก่ความตาย ให้ผู้ประกันตนซึ่งเป็นผู้ทุพพลภาพนั้นหรือบุคคลตามมาตรา 75 จัดว่า มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรด้วย

มาตรา 75 ตริ ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรสำหรับบุตรชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีอายุตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแต่ต้องไม่เกินสิบห้าปี บริบูรณ์ จำนวนคราวละไม่เกินสองคน บุตรชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น

ในกรณีที่บิดาและมารดาเป็นผู้ประกันตน ให้บิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรเพียงฝ่ายเดียว เว้นแต่เมื่อมีการจดทะเบียนหย่าหรือแยกกันอยู่ และบุตรอยู่ในความอุปการะของผู้ประกันตนฝ่ายใด ให้ผู้ประกันตนฝ่ายนั้นเป็นผู้มีสิทธิได้รับ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินสงเคราะห์บุตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 75 จัตวา ในกรณีที่ผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย ให้จ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรแก่บุคคลตามลำดับ ดังนี้

- (1) สามีหรือภริยาของผู้ประกันตนหรือบุคคลซึ่งอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตน โดยเปิดเผยตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด และเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร
- (2) ผู้อุปการะบุตรของผู้ประกันตน ในกรณีบุคคลตาม (1) มิได้เป็นผู้อุปการะบุตร หรือถูกถอนอำนาจปกครอง หรือถึงแก่ความตาย

หมวด 7 ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ

มาตรา 76 ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับผลประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพต่อเมื่อผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบเดือน ไม่ว่าจะระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบเดือนจะติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม

มาตรา 77 ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ ได้แก่

- (1) เงินเลี้ยงชีพรายเดือน เรียกว่า เงินบำนาญชราภาพ หรือ
- (2) เงินบำเหน็จที่จ่ายให้ครั้งเดียว เรียกว่า เงินบำเหน็จชราภาพ

หลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 77 ทวิ ในกรณีที่ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบเดือน ให้มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพตั้งแต่เดือนถัดจากเดือนที่อายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์ เว้นแต่เมื่อมีอายุครบห้าสิบห้าปีบริบูรณ์และความเป็นผู้ประกันตนยังไม่สิ้นสุดลงตามมาตรา 38 หรือมาตรา 41 ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับตั้งแต่เดือนถัดจากเดือนที่ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง

ในกรณีที่ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบไม่ครบหนึ่งร้อยแปดสิบเดือนและความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา 38 หรือมาตรา 41 ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จชราภาพ

มาตรา 77 ตี ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับเงินบำนาญชราภาพได้กลับเข้าเป็นผู้ประกันตน ให้งดการจ่ายเงินบำนาญชราภาพของบุคคลดังกล่าวจนกว่าความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา 38 หรือมาตรา 41 แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงด้วยเหตุอื่นนอกจากถึงแก่ความตาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ

ในกรณีที่ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงเนื่องจากผู้ประกันตนถึงแก่ความตายให้ทายาทผู้มีสิทธิของผู้นั้นตามมาตรา 77 จัดว่า มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ

มาตรา 77 จัดว่า ในกรณีที่ผู้ประกันตนซึ่งมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพตามมาตรา 77 ทวี ถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับประโยชน์ทดแทนหรือผู้รับเงินบำนาญชราภาพถึงแก่ความตายภายในหกสิบเดือนนับแต่เดือนที่มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพให้ทายาทของผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ

ทายาทผู้มีสิทธิตามวรรคหนึ่ง ได้แก่

(1) บุตรชอบด้วยกฎหมาย ยกเว้นบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นให้ได้รับสองส่วน ถ้าผู้ประกันตนที่ตายมีบุตรตั้งแต่สามคนขึ้นไปให้ได้รับสามส่วน

(2) สามีหรือภริยาให้ได้รับหนึ่งส่วน และ

(3) บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับหนึ่งส่วน

ในกรณีที่ไม่มีทายาทในอนุมาตราใด หรือทายาทนั้นได้ตายไปเสียก่อน ให้แบ่งเงินตามมาตรา 77 (2) ในระหว่างทายาทผู้มีสิทธิในอนุมาตราที่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับ

มาตรา 77 เบื้อง ในกรณีที่ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ตามมาตรา 71 และเงินบำนาญชราภาพในเวลาเดียวกัน ให้ผู้ประกันตนได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ตามมาตรา 71 และเงินบำนาญชราภาพแทน

ในกรณีที่ผู้ประกันตนได้รับเงินบำนาญชราภาพไปแล้ว และต่อมาเป็นผู้ทุพพลภาพภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 38 วรรคสอง ให้งดการจ่ายเงินบำนาญชราภาพและให้จ่ายเงินบำนาญชราภาพแทน ทั้งนี้ ให้หักเงินบำนาญชราภาพที่ได้รับไปแล้วก่อนการเป็นผู้ทุพพลภาพออกจากเงินบำนาญชราภาพที่ผู้นั้นมีสิทธิได้รับ แล้วนำเงินที่หักนั้นส่งเข้ากองทุน

ในปัจจุบันได้มีกฎกระทรวงฉบับที่ 15 (พ.ศ.2541) แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ
ประกันสังคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมออก
กฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราช
บัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

ข้อ 2. ให้รัฐบาล นายจ้าง และผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ออกเงินสมทบเพื่อการ
จ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์บุตรและชราภาพตามอัตราเงินสมทบในบัญชีอัตรา
เงินสมทบท้ายกฎกระทรวงนี้ ดังต่อไปนี้

(1) ตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงนี้มีผลให้บังคับ ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2542
ให้เป็นไปตามอัตราในบัญชี ก.

(2) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2543 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2543 ให้เป็น
ไปตามอัตราในบัญชี ข.

(3) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2544 เป็นต้นไป ให้เป็นไปตามอัตราในบัญชี ค.

ข้อ 3 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2542 เป็นต้นไป

บัญชีอัตราเงินสมทบ บัญชี ก.

ออกเงินสมทบ	อัตราเงินสมทบเป็นร้อยละของค่าจ้าง ผู้ประกันตน
2.เงินสมทบเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณี สงเคราะห์บุตรและกรณีชราภาพ	
(1) รัฐบาล	1
(2) นายจ้าง	1
(3) ผู้ประกันตน	1

บัญชีอัตราเงินสมทบ บัญชี ข.

ออกเงินสมทบ	อัตราเงินสมทบเป็นร้อยละของค่าจ้าง ผู้ประกันตน
2.เงินสมทบเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณี สงเคราะห์บุตรและกรณีชราภาพ	
(1) รัฐบาล	1
(2) นายจ้าง	2
(3) ผู้ประกันตน	2

บัญชีอัตราเงินสมทบ บัญชี ค.

ออกเงินสมทบ	อัตราเงินสมทบเป็นร้อยละของค่าจ้าง ผู้ประกันตน
2.เงินสมทบเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณี สงเคราะห์บุตรและกรณีชราภาพ	
(1) รัฐบาล	1
(2) นายจ้าง	3
(3) ผู้ประกันตน	3

หน้าที่ของลูกจ้าง (ผู้ประกันตน)

1. ชื่นทะเบียนผู้ประกันตน

ในปัจจุบันกฎหมายบังคับให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป จะต้องทำประกันสังคม โดยลูกจ้างจะต้องกรอกข้อความในแบบรายการชื่นทะเบียน (สปส. 1-03) ตามความเป็นจริง เมื่อสำนักงานฯ ได้รับแล้ว ก็จะดำเนินการออกบัตรประกันสังคมให้ เพื่อแสดงว่าลูกจ้างดังกล่าวได้เป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคม คือเป็นผู้ประกันตนแล้ว

2. จ่ายเงินสมทบ

ลูกจ้างต้องจ่ายเงินสมทบในอัตรา 3% ของค่าจ้างที่ได้รับ โดยต้องยินยอมให้นายจ้างหักค่าจ้างทุกครั้งที่มีการจ่ายค่าจ้าง และในวันที่นายจ้างถือว่าลูกจ้าง (ผู้ประกันตน) ได้จ่ายเงินสมทบแล้ว การเพิ่มการจ่ายเงินของกองทุนแต่ละกองทั้ง 3 ฝ่ายโดยแบ่งตั้งแต่ 31 ธันวาคม 2542 จ่ายเงินสมทบเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์บุตรและกรณีชราภาพ

3. ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทน

เมื่อใดก็ตามที่ลูกจ้างเห็นว่าตนเองมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามกฎหมาย ในกรณีประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือกรณีตายอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน หรือในกรณีคลอดบุตรและประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนดังกล่าวก็ต้องยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานฯ ภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่มิสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนนั้น

สิทธิของลูกจ้าง (ผู้ประกันตน)

ในขณะนี้สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับประโยชน์ทดแทนมี 4 ประเภทด้วยกัน ซึ่งในแต่ละประเภทผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบให้ครบตามระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ จึงจะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนดังกล่าวคือ

1. ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือน ก่อนการรับบริการทางการแพทย์ จึงจะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน 2 ประเภท คือ การบริการทางการแพทย์ และเงินทดแทนการขาดรายได้

1.1 การบริการทางการแพทย์

สำนักงานประกันสังคมได้จัดระบบการให้บริการทางการแพทย์ในลักษณะเหมาจ่าย (Capitation) โดยจ่ายค่าจ้างในการให้บริการทางการแพทย์ ให้แก่สถานพยาบาลตามจำนวนประกันตนที่เลือกสถานพยาบาลแห่งนั้น ในอัตรา 800 บาท/คน/ปี และมีข้อสัญญาต่อกันว่าสถานพยาบาลแห่งนั้นจะต้องทำการรักษาพยาบาลผู้ประกันตนที่เป็นสมาชิกจนถึงสิ้นสุดการรักษา โดยไม่เรียกเก็บค่ารักษาพยาบาล และไม่จำกัดจำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษา ซึ่งสำนักงานฯ จะออกบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลให้แก่ผู้ประกันตนเพื่อเป็นหลักฐาน และเป็นการอำนวยความสะดวก

ความสะดวกในการเข้ารับการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลที่กำหนดไว้ในบัตรดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามถ้าผู้ประกันตนได้ประสบอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน และมีเหตุผลสมควรที่ไม่สามารถไปรับบริการทางการแพทย์ยังสถานพยาบาลที่กำหนดได้ ก็ให้ไปรับบริการทางการแพทย์ยังสถานพยาบาลอื่นได้ โดยสำรองจ่ายเงินไปก่อนแล้วนำใบเสร็จรับเงินมาเบิกคืนจากสำนักงานประกันสังคมได้ ตามอัตราที่กำหนดไว้ในประกาศ เรื่องกำหนดจำนวนเงินทดแทนค่าบริการทางการแพทย์ ลงวันที่ 30 มีนาคม 2538 ซึ่งสรุปได้ดังนี้

สำนักงานประกันสังคม จะจ่ายเงินทดแทนค่าบริการทางการแพทย์คืนให้เฉพาะ ค่ารักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นภายใน 72 ชั่วโมง นับแต่เข้ารับบริการทางการแพทย์ โดยไม่รวมวันหยุดราชการตามเงื่อนไข และอัตราดังต่อไปนี้

- 1) ประเภทป่วยนอก ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง
 - 1.1 จ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาลตามจำเป็นไม่เกินครั้งละ 200 บาท
 - 1.2 ในกรณีที่มีการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ เช่น ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ เอกซเรย์ จ่ายเพิ่มให้อีกตามความจำเป็นไม่เกินครั้งละ 150 บาท
 - 1.3 ในกรณีการรักษาต้องหยุดการจากแพทย์ เช่น ทำแผล เย็บแผล จ่ายเพิ่ม ให้อีก
- 2) ประเภทป่วยใน ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง
 - 2.1 จ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาลจริงตามความจำเป็นไม่เกินวันละ 1,200 บาท
 - 2.2 ในกรณีที่มีการผ่าตัดใหญ่ไม่เกิน 2 ชั่วโมง จ่ายเป็นค่าผ่าตัดตามความเป็นจริง หรือไม่เกิน 10,000 บาท/ครั้ง
 - 2.3 ในกรณีที่มีการผ่าตัดใหญ่เกิน 2 ชั่วโมง จ่ายเป็นค่าผ่าตัดตามความเป็นจริง หรือไม่เกิน 10,000 บาท/ครั้ง
 - 2.4 จ่ายเป็นค่าห้องและอาหารตามเป็นจริงไม่เกินวันละ 700 บาท หรือในกรณีที่มีความจำเป็นต้องพักรักษาในห้อง ICU จ่ายให้ตามความเป็นจริงไม่เกินวันละ 2,000 บาท
- 3) ในกรณีที่มีการตรวจรักษาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ได้แก่ CT SCAN หรือ MRI ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด จ่ายให้ตามความเป็นจริงไม่เกิน 4,000 บาท/ครั้ง
- 4) ในกรณีมีความจำเป็นต้องส่งตัวผู้ป่วยไปตรวจวินิจฉัย หรือการรักษาต่อยังสถานพยาบาลอื่นภายในระยะเวลา 72 ชั่วโมง สามารถเบิกค่าพาหนะในอัตรา
 - 4.1 ภายในเขตจังหวัดเดียวกัน สำหรับค่ารถพยาบาลจ่ายให้จริงตามความจำเป็น ไม่เกิน 500 บาท/ครั้ง และ 300 บาท/ครั้ง สำหรับรถยนต์รับจ้างหรือส่วนบุคคล

4.2 ในกรณีข้ามจังหวัด จ่ายเพิ่มจาก 4.1 อีกตามระยะทางกิโลเมตรละ 90 สตางค์ (ตามระยะทางกรมทางหลวง)

5) เมื่อผู้ประกันตนเข้ารับการรักษา ณ สถานพยาบาลใดแล้วให้รีบแจ้งสถานพยาบาลที่ตนเองเป็นสมาชิก เพื่อการดูแลและรักษาพยาบาลต่อไป หรือในกรณีที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในเรื่องของการเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ แต่สำนักงานประกันสังคมยังไม่ได้ออกบัตรรับรองสิทธิ ให้แจ้งสำนักงานประกันสังคมในเขตท้องที่ เพื่อจัดสถานพยาบาลให้ต่อไป

6) ในกรณีที่ผู้ประกันตนเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย และทำให้มีการสูญเสียอวัยวะ หรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะนั้น ก็มีสิทธิได้รับค่าอวัยวะเทียม หรืออุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค ตามประเภทและอัตราที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราสำหรับประโยชน์ทดแทน ในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย อันเนื่องมาจากการทำงาน ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2539 เช่น

- อวัยวะเทียม : ค่าเทียมของข้อมือ ข้อมือละ 10,000 บาท / เลนส์, แก้วตาเทียม ข้างละ 4,000 บาท
- อุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค : อุปกรณ์เพิ่มความดันในหลอดเลือดแดง ชุดละ 20,000 บาท, รถนั่งคนพิการ คันละ 3,500-6,000 บาท

สำหรับการเจ็บป่วยด้วยโรคดังต่อไปนี้ แม้ว่าจะไปรับบริการทางการแพทย์ ณ สถานพยาบาลที่เป็นสมาชิก หรือเป็นกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินก็ตามก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองผู้ประกันตนต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายเอง คือ

1. โรคจิตยกเว้นกรณีเฉียบพลัน ซึ่งต้องทำการรักษาในทันที และระยะเวลารักษาไม่เกิน 15 วัน
2. โรคหรือประสบอันตรายอันเนื่องมาจากการใช้สารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด
3. โรคเดียวกันที่ต้องใช้ระยะเวลาการรักษาตัวในโรงพยาบาลประเภทคนไข้เกิน 180 วัน ในหนึ่งปี
4. การทำไตเทียมแบบล้างโลหิต ยกเว้นไตวายเฉียบพลันที่มีระยะเวลาการรักษาในโรงพยาบาลไม่เกิน 60 วัน
5. การกระทำใด ๆ เพื่อความสวยงามโดยไม่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์
6. การรักษาที่ยังอยู่ในระหว่างการค้นคว้าทดลอง
7. การรักษาภาวะมีบุตรยาก

8. การตรวจเนื้อเยื่อเพื่อการผ่าตัดเปลี่ยนอวัยวะ
9. การตรวจใจ ๆ ที่เกินความจำเป็นในการรักษาโรคนั้น
10. การผ่าตัดเปลี่ยนอวัยวะ
11. การเปลี่ยนเพศ
12. การผสมเทียม
13. การบริการระหว่างรักษาตัวแบบพักฟื้น
14. ทันตกรรม ยกเว้น การถอนฟัน การอุดฟัน และการขูดหินปูน โดยมีสิทธิได้รับค่าบริการทางการแพทย์เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 200 บาท/ครั้ง และไม่เกิน 400 บาท/ปี
15. แว่นตา

1.2 เงินทดแทนการขาดรายได้

ผู้ประกันตนจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างที่ใช้คำนวณเป็นฐานในการจ่ายเงินสมทบต่อเมื่อต้องหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาลตามคำสั่งของแพทย์ครั้งหนึ่งไม่เกิน 90 วัน และในระยะเวลาหนึ่งปีปฏิทินไม่เกิน 180 วัน เว้นแต่การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง คือ

- 1) โรคมะเร็ง
- 2) โรคเส้นเลือดในสมองผิดปกติ เป็นเหตุให้อัมพาต
- 3) โรคไตวายเรื้อรัง
- 4) โรคที่รักษาเกิน 180 วันติดต่อกัน และในขณะที่เจ็บป่วยไม่สามารถทำงานได้ตามปกติทั้งนี้โดยการวินิจฉัยของคณะกรรมการแพทย์ และถ้าผู้ประกันตนเป็นโรคดังกล่าวข้างต้นหรือแพทย์มีความเห็นว่าเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังก็มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เกิน 180 วันแต่ไม่เกิน 356 วัน

ในกรณีที่ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับค่าจ้างจากนายจ้างในระหว่างหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือตามข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน หรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง แล้วแต่กรณีผู้ประกันตนจะไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้จากสำนักงานประกันสังคม จนกว่าสิทธิได้รับค่าจ้างจากนายจ้างได้สิ้นสุดลงจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เท่าระยะเวลาที่คงเหลือ

2. ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร

ผู้ประกันตนไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายจะได้รับประโยชน์ทดแทน ในกรณีนี้ต่อเมื่อได้จ่ายเงินสมทบแล้วไม่น้อยกว่า 7 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ และต้องตั้งครรภ์ได้ 28 สัปดาห์จึงจะมีสิทธิได้รับ

2.1 ค่าบริการทางการแพทย์

สำนักงานฯ ได้กำหนดการจ่ายค่าบริการทางการแพทย์ในกรณีคลอดบุตรในลักษณะเหมาจ่ายในอัตรา 4,000 บาทต่อการคลอดหนึ่งครั้ง โดยผู้ประกันตนแต่ละคนมีสิทธิได้รับไม่เกิน 2 ครั้ง เช่น สามี ภรรยา เป็นผู้ประกันตนทั้งคู่และภรรยาได้ตั้งครรภ์ 4 ครั้ง (4 ท้อง) ก็มีสิทธิได้รับค่าคลอดบุตร 4 ครั้ง คือของสามี 2 ครั้ง และของภรรยา 2 ครั้ง แต่ถ้าสามีหรือภรรยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นประกันเพียงฝ่ายเดียวก็มีสิทธิได้รับค่าคลอดบุตรเพียง 2 ครั้ง

3.2 เงินสงเคราะห์การหยุดงาน

ที่จะมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์นี้ต้องเป็นผู้ประกันตนที่เป็นเพศหญิงเท่านั้น และได้หยุดงานเพื่อการคลอดบุตรจึงจะมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ดังกล่าวในลักษณะเหมาจ่ายในอัตราครั้งละร้อยละ 50 ของค่าจ้างเป็นเวลา 90 วัน โดยจะได้รับไม่เกิน 2 ครั้งเช่นเดียวกัน

3. ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ

กรณีที่ผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย เป็นเหตุให้สูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพของร่างกาย และจะถือว่าเป็นผู้ทุพพลภาพนั้นจะต้องอยู่ในเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีทุพพลภาพ ลงวันที่ 23 มีนาคม 2536 มีทั้งสองข้างขาด หรือกรณีสูญเสียลูกตาทั้งสองข้างเป็นต้น และผู้ประกันตนจะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีนี้ต่อเมื่อได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนทุพพลภาพโดยจะมีสิทธิได้รับ

3.1 ค่าบริการทางการแพทย์

ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพแล้ว ถือว่าเป็นผู้ทุพพลภาพมิใช่เป็นผู้ประกันตนต่อไปแล้ว ดังนั้นถ้าผู้ทุพพลภาพ มีอาการเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุก็มีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นไม่เกินเดือนละ 2,000 บาท

2. ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร

ผู้ประกันตนไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายจะได้รับประโยชน์ทดแทน ในกรณีนี้ต่อเมื่อได้จ่ายเงินสมทบแล้วไม่น้อยกว่า 7 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ และต้องตั้งครรภ์ได้ 28 สัปดาห์จึงจะมีสิทธิได้รับ

2.1 ค่าบริการทางการแพทย์

สำนักงานฯ ได้กำหนดการจ่ายค่าบริการทางการแพทย์ในกรณีคลอดบุตรในลักษณะเหมาจ่ายในอัตรา 4,000 บาทต่อการคลอดหนึ่งครั้ง โดยผู้ประกันตนแต่ละคนมีสิทธิได้รับไม่เกิน 2 ครั้ง เช่น สามี ภรรยา เป็นผู้ประกันตนทั้งคู่และภรรยาได้ตั้งครรภ์ 4 ครั้ง (4 ท้อง) ก็มีสิทธิได้รับค่าคลอดบุตร 4 ครั้ง คือของสามี 2 ครั้ง และของภรรยา 2 ครั้ง แต่ถ้าสามีหรือภรรยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นประกันเพียงฝ่ายเดียวก็มีสิทธิได้รับค่าคลอดบุตรเพียง 2 ครั้ง

3.2 เงินสงเคราะห์การหยุดงาน

ที่จะมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์นี้ต้องเป็นผู้ประกันตนที่เป็นเพศหญิงเท่านั้น และได้หยุดงานเพื่อการคลอดบุตรจึงจะมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ดังกล่าวในลักษณะเหมาจ่ายในอัตราครั้งละร้อยละ 50 ของค่าจ้างเป็นเวลา 90 วัน โดยจะได้รับไม่เกิน 2 ครั้งเช่นเดียวกัน

3. ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ

กรณีที่ผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย เป็นเหตุให้สูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพของร่างกาย และจะถือว่าเป็นผู้ทุพพลภาพนั้นจะต้องอยู่ในเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามประกาศสำนักงานประกันสังคม เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีทุพพลภาพ ลงวันที่ 23 มีนาคม 2536 มีอวัยวะข้างขาด หรือกรณีสูญเสียลูกตาทั้งสองข้างเป็นต้น และผู้ประกันตนจะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีนี้ต่อเมื่อได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนทุพพลภาพโดยจะมีสิทธิได้รับ

3.1 ค่าบริการทางการแพทย์

ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพแล้ว ถือว่าเป็นผู้ทุพพลภาพมิใช่เป็นผู้ประกันตนต่อไปแล้ว ดังนั้นถ้าผู้ทุพพลภาพ มีอาการเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุก็มีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นไม่เกินเดือนละ 2,000 บาท

3.2 เงินทดแทนการขาดรายได้

ผู้ทุพพลภาพจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เป็นรายเดือน ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างไปจนตลอดชีวิต และถ้าผู้ทุพพลภาพได้ถึงแก่ความตาย ทายาทของผู้ทุพพลภาพ ก็จะมีสิทธิได้รับเงินค่าทำศพเป็นเงิน 20,000 บาท และเงินสงเคราะห์ด้วย (ถ้ามี)

3.3 อวัยวะเทียม หรืออุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค

ผู้ทุพพลภาพจะมีสิทธิเบิกค่าอุปกรณ์หรืออวัยวะเทียมได้ตามประกาศสำนักงานประกันสังคมเรื่องประเภทและอัตราค่าอวัยวะเทียม และอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค กรณีทุพพลภาพ ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2539

- อวัยวะเทียม : แขนเทียมระดับข้อมือหรือข้อศอก หรือแขนขาคู่ละ 10,000 บาท
- อุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค : แผ่นรองผู้ป่วยกันแผลกดทับ แผ่นละ 8,900 บาท

4. ประโยชน์ทดแทนกรณีตาย

กรณีตายมี 2 ประเภท คือ การตายโดยสภาพพยาธิของร่างกาย กับการตายโดยผลของกฎหมาย (ศาลได้มีคำสั่งเป็นคนลาบสูญ) และเมื่อผู้ประกันตนถึงแก่ความตายไม่ว่าในกรณีใดก็ตามจะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน เมื่อได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน ภายในระยะเวลา 6 เดือนก่อนถึงแก่ความตาย ให้ผู้มีสิทธิจัดการศพตามที่ผู้ประกันตนได้ระบุไว้ เป็นหนังสือให้เป็นผู้จัดการศพ ถ้าไม่มีบุคคลดังกล่าว สามี ภรรยา หรือบุตรของผู้ประกันตน ซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพจะมีสิทธิได้รับ

(ก) เงินค่าทำศพเป็นเงินจำนวน 30,000 บาท

(ข) เงินสงเคราะห์ เป็นจำนวนเงินดังนี้ คือ ถ้าผู้ประกันตนได้ส่งเงินสมทบมาแล้ว

- ตั้งแต่ 36 เดือนถึง 10 ปี จะได้รับเท่ากับร้อยละ 50 ของค่าจ้างรายเดือนคุณด้วย 1 (หนึ่งเดือนครึ่ง)
- ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะได้รับเท่ากับร้อยละ 50 ของค่าจ้างรายเดือนคุณด้วย 10 (5 เดือน) และถ้าผู้ประกันตนไม่ได้มีหนังสือระบุให้ใครเป็นผู้มีสิทธิก็ให้นำเงินสงเคราะห์ดังกล่าวมาเฉลี่ยจ่ายให้สามี ภรรยา บิดา มารดา หรือบุตรของผู้ประกันตนในจำนวนที่เท่ากัน

4. การสิ้นสุดการเป็นผู้ประกันตน

ตามกฎหมายประกันสังคม ได้มีบทบัญญัติกำหนดให้กิจการใดที่มีลูกจ้าง (อายุระหว่าง 15-60 ปี) ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ลูกจ้างของกิจการดังกล่าวทุกคนจะต้องเป็นผู้ประกันตน ตามบทบัญญัติของกฎหมาย และแม้ต่อมากิจการนั้นจะมีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คนก็ตาม ลูกจ้างที่เหลืออยู่ก็ยังคงเป็นผู้ประกันตนต่อไป แต่มีใ้ชื่อว่าจะต้องเป็นผู้ประกันตนตลอดชีวิต ผู้ประกันตนย่อมจะมีที่สิ้นสุดเนื่องสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง กฎหมายก็ให้ความคุ้มครองโดยมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนทั้งสี่ประเภทเหมือนกับที่เคยได้รับมาต่อไป 6 เดือนนับแต่วันสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง ซึ่งเป็นสิทธิประเภทเหมือนกับที่เคยได้รับมาต่อไปอีก 6 เดือนนับแต่วันสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง ซึ่งเป็นสิทธิพิเศษโดยไม่ต้องจ่ายเงินสมทบในช่วงดังกล่าวแต่อย่างใด

ถ้าบุคคลดังกล่าว (ผู้ประกันตนเดิม) มีความประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนอีกครั้งหนึ่ง ก็มีทางเลือก 2 ทาง คือ หางานใหม่ทำ และต้องทำงานในสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียน กองทุนประกันสังคมด้วย หรือจะมาสมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 39 แล้วนั้น จะต้องดำเนินการส่งเงินสมทบเองในอัตราเดือนละ 288 บาท และจะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนทั้งสี่ประเภทเหมือนเดิม

6 ข้อยกเว้น

ผู้ประกันตน หรือบุคคลที่เคยเป็นผู้ประกันตนมาก่อน และอยู่ในระหว่างที่ได้รับสิทธิ 6 เดือน หรือบุคคลที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย จะไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน ถ้าปรากฏว่าการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย หรือการทุพพลภาพ หรือการตายนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุที่บุคคลดังกล่าวจงใจก่อให้เกิดขึ้น หรือยินยอมให้ผู้อื่นก่อให้เกิดขึ้น

7. การอุทธรณ์

นายจ้างผู้ประกันตน หรือบุคคลอื่นใดซึ่งไม่พอใจคำสั่งของเลขาธิการ หรือของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการอุทธรณ์ได้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว ถ้าการอุทธรณ์ยังไม่พอใจในคำวินิจฉัยดังกล่าว ก็มีสิทธินำคดีไปสู่ศาลแรงงานได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย เช่นเดียวกันในกรณีที่ไม่ได้มีการยื่นอุทธรณ์ หรือนำคดีไปสู่ศาลภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าคำวินิจฉัยของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือของคณะกรรมการอุทธรณ์เป็นที่สุดที่ได้รับคำวินิจฉัยต้องปฏิบัติตาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวอารี สัมมา
วัน เดือน ปี เกิด	31 พฤษภาคม 2497
ที่อยู่	225 หมู่ 3 ซอยสุขาภิบาล 9 (นาวี) ถนนท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2509	ประถมศึกษา โรงเรียนศรีวิทยา
พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีวิทยา
พ.ศ. 2518	อนุปริญญาพยาบาลและผดุงครรภ์ วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย
พ.ศ. 2528	ปริญญาตรี พยาบาลศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2539	เข้าศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2518-2520	พยาบาลประจำการตึกมงกุฎ-เพชรรัตน์ ชั้น 3 โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
พ.ศ. 2521-2522	พยาบาลฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2525-2527	พยาบาลห้องฉุกเฉิน โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์
พ.ศ. 2527-ปัจจุบัน	บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชชั่นแนลแอสซัวร์รันส์ จำกัด